



Дафни дю Морие  
Не след полунощ

По професия съм учител. Всъщност бях учител. Връчих оставката си на директора преди края на последния срок, за да изпреваря неизбежното уволнение. Посочената от мен причина не беше измислена – лошо здравословно състояние, предизвикано от отвратителна зараза, която ме повали по време на почивката ми в Крит и заради която можеше да се наложи да постъпя за няколко седмици в болница, да се проведе лечение с разни инжекции и тъй нататък. Не уточних същността на заразата. Но той я знаеше и останалите учители я знаеха. Учениците също. Моето заболяване е известно на хората от векове. То открай време е повод за подмятания и подигравки, докато човек не прекрачи границата и не се превърне в заплаха за обществото. А тогава го изритват в канавката, тъй да се каже. Минувачът отвръща очи от него и той трябва сам да изпълзи от тая канавка, инак си остава там, докато умре.

Ако думите ми звучат ядно, то е, защото нямам никаква вина, че се заразих. Много от хората, които страдат от моето заболяване, могат да се позоват на предразположение, лоша наследственост, на семейни неприятности или на това, че животът ги е пренаситил... Та просват се те на кушетката на психоаналитика, изплюват това, което ги мъчи, разтоварват се и по този начин се излекуват. А в моя случай не се получава. Лекарят, комуто се опитах да обясня какво се е случило, ме изслуша със снизходителна усмивка, после измърмори нещо за разрушителна емоционалност с потиснато чувство за вина и ми предписа лечение с хапчета. Може би щяха да ми помогнат, но аз се отказах да ги вземам. Вместо това ги хвърлих в канала и оставих загнездилата се в мен зараза да проникне още по-дълбоко и накрая целия Да ме обладае. Положението се влоши, разбира се, от злощастния факт, че момчетата се бяха досетили за какво става дума. Вярвах, че са ми приятели, а сега, като влизах в час, те се подбутваха или със сподавен кикот свеждаха подличките си главички над чиновете – докато най-сетне дойде един момент, в който разбрах, че повече така не мога, и реших да почукам на вратата на директора.

Сложих значи край на това, напуснах, приключих с тази история. Преди да постъпя в болница обаче или да изпадна в пълно умопомрачение, което е една втора възможност, искам да изложа тук какво преживях. Тъй че каквото и да се случи с мен, това писание ще остане и читателят ще може сам да реши дали, както лекарят предположи, някаква липса на вътрешно равновесие ме е превърнала в лесна жертва на суеверен страх, или, както аз самият вярвам, моето падение е било причинено от стародавна магия, коварна и зла, чийто произход се губи някъде в

зората на историята. Достатъчно е да знаем, че онзи, който пръв е направил магията, се е смятал, да речем, за безсмъртен и с нечестива радост е заразявал други, а техните наследници по целия свят са пренасяли през вековете посетите семена на самоунищожението.

Но да говорим за по-скорошни неща. Беше април, великденската ваканция. Преди това бях ходил два пъти в Гърция, но никога на остров Крит. Преподавах класически езици и литература на момчетата в основното училище, но посетих Крит не за да изучавам старините на Кносос и Фестос, а за да се отдам на едно мое хоби. Имам някакъв талант да рисувам с маслени бои и това поглъща цялото ми време през почивните дни или когато съм в отпуск. Един-двама приятели от средата на художниците похвалиха работата ми и аз се амбицирах да събера достатъчно картини, за да направя малка изложба. Нито една от тях да не се продадеше, все пак организирането на частна изложба щеше да бъде радостно постижение.

Тук му е мястото да кажа няколко думи за личния си живот. И така, накратко. Неженен. Възраст – четиридесет и девет години. Родители – починали. Образование – Шърборн и Брейзнуоз, Оксфорд. Професия, както вече знаете, учител. Играя крикет и голф, бадминтон и доста слабо бридж. Интереси извън преподавателската дейност – изобразително изкуство, както вече споделих, и пътувания, когато мога да си го позволя. Пороци – досега буквално никакви. От последното не бива да вадите заключение, че съм самодоволен, истината е, че в живота нищо особено не ми се е случвало, от която и страна да го погледна. Но това не ме е карало да страдам. Може би съм скупчен човек. Усложнения от любовен характер не съм имал. На двадесет и пет години се сгодих за едно хубаво момиче, съседка, но тя се омъжи за друг. Навремето ме позаболя, но ми мина доста бързо, за по-малко от година. Един мой недостатък, ако приемем, че е недостатък, разбира се, може би обяснява еднообразието в досегашния ми живот. Това е нежеланието ми да се сближавам с хората. Имам приятели, но ги държа на разстояние. Принципът ми е да не задълбочавам отношенията си – сближиш ли се с някого, неизбежно ще си навлечеш неприятности, а може и беда да ти се случи.

Тръгнах за Крит през великденската ваканция – сам, с един неголям куфар и принадлежностите за рисуване. Като казах на чиновника от туристическата агенция, че не се интересувам от археологическите забележителности, а искам да рисувам, той ми препоръча хотел на източния бряг на залива Мирабело. Връчи ми брошура, според която мястото в общи линии отговаряше на изискванията ми. Приятна местност, хотел

близо до морето и вилчки на самия бряг. Освен това заможни курортисти – макар да не се смятам за сноб, не понасям наоколо ми да се въргалят книжни кесии и портокалови кори. Парите от две картини, наричвани предната зима: едната – катедралата „Сейнт Пол“ в снежен ден, а другата – кътче от Хампстед Хийт, които моя братовчедка бе тъй любезна да купи, щяха да покрият разноските ми за пътуването. Задоволих още една своя прищявка, въпреки че всъщност това не бе наложително – при пристигането си на летището в Ираклион наех малък Фолксваген.

Полета (с кацане и преспиване в Атина) понесох добре и всичко мина без преমেждия. Пътуването с колата – около седем-десет километра – бе малко отегчително, защото съм предпазлив шофьор и карах бавно, а когато шосето взе да се извива по хълмовете, стана направо опасно. Едни коли ме задминаваха, други изникваха право срещу мен и клаксоните им звучаха свирепо. Освен това беше страшна жегата и бях гладен. Синият залив Мирабело и прекрасните планини на изток съживиха унилия ми дух и след като пристигнах в хотела, който имаше възхитително разположение, и обядвах на терасата, макар часът да бе вече два – отбележете колко различно от Англия, – аз реших, че е време да си почина, и поисках да ми покажат къде ще живея. Последва разочарование. Младият портиер ме поведе надолу по градинската пътека, засадена от двете страни с великолепно мушкато, и след това към една вилчка, сгъшена между две други от същия тип, но с изглед не към морето, а към част от градината, приспособена за мини голф. Обитателите на съседната вила – някаква жена, явно англичанка, с цялото си домочадие – ме поздравиха с усмивки от балкона, изпъстрен с проснати на слънце бански костюми. Двама мъже на средна възраст играеха мини голф. Все едно, че бях в Мейдънхед.

– Това не ме задоволява – обърнах се аз към придружителя си. – Дошъл съм тук да рисувам. Държа да имам изглед към морето.

Той сви рамене и измърмори, че всички вили край морето били заети. Вината, разбира се, не беше негова. Накарах го да се върне с мен в хотела и се обърнах към служителя на рецепцията.

– Станала е някаква грешка – казах му аз. – Исках вила с изглед към морето и преди всичко възможност да се уединя.

Служителят се усмихна, извини се, започна да рови из документи и квитанции и последваха неизбежните оправдания. От туристическата агенция не били ангажирали конкретно вила с изглед към морето. Тези вили много се търсели и до една били заети. Но знае ли човек, можело пък в следващите дни някой да откаже резервацията, а междувременно

той бил сигурен, че ще се чувствам много удобно във вилата, която са ми дали. Мебелировката била същата, щели да ми сервират там закуската и т. н., все в този дух.

Бях непреклонен. Толкова път съм бил, рекох си, пари троша, и то немалко, и няма да им позволя да ме заврат там при английското семейство и мини голфа. Цялата тази история ми досади, почувствувах се изморен и доста раздразнен.

– Преподавател съм по изобразително изкуство – заявих аз на служителя. – Поръчани са ми няколко картини, които възнамерявам да рисувам тук, и за мен е особено важно да имам изглед към морето и съседите наоколо да не ми пречат.

(В паспорта ми пише, че по професия съм преподавател. Това звучи по-добре от учител и обикновено изпълва с уважение хотелиерите.)

Човекът изглеждаше сериозно загрижен и повтори същите извинения. Сетне отново се зарови в документите пред себе си. Бях направо вбесен. Пресякох огромното фоайе, отидох до вратата, от която се излизаше на терасата, и огледах залива.

– Не мога да повярвам – казах му аз, – че всички вили са заети. Сега е началото на сезона. Да е лято, разбирам, но не и по това време. – Посочих с ръка към западната част на залива. – Онези там например над водата. Нима искате да кажете, че до една са заети?

Мъжът поклати глава и се усмихна:

– Обикновено не ги отваряме преди средата на сезона. Освен това те са по-скъпи. В тях има не само душ, а и вана.

– Колко по-скъпи? – запънах се аз.

Каза ми. Пресметнах бързо. Можех да си го позволя, ако съкратя всички други разноски. Вечерям в хотела например, но не обядвам. Нищо допълнително от бара, лишavam се дори от минералната вода.

– Тогава няма никакъв проблем – казах му аз с важен тон. – Винаги съм готов да платя повече, стига това да ми осигурява спокойствие. И ако не възразявате, бих искал сам да си избира най-подходящата вила. Първо ще отида долу да ги огледам. После ще се върна за ключа и момчето ще ми отнесе багажа.

Не му дадох време Да отговори, обърнах се и излязох на терасата. Успях само благодарение на твърдостта си. Един миг да се бях поколебал, и той щеше да ме прати в онази забутана вила с изглед – игрището за мини голф. Можех да си представя последствията. Децата квичат на съседния балкон, майката пък сигурно обича да ги наставлява, а онези попрехвърлили годините играчи на голф настойчиво ме канят да се

присъединя към тях. Нямаше да го понеса.

Поех през градината надолу към морето и настроението ми веднага се подобри. Точно това, което се откриваше пред мен сега, ме бе примамило на онази брошура, заради него именно бях прелетял толкова километри. Значи не беше само реклама. Малки варосани къщички, дискретно отдалечени една от друга, а морето мие скалите отдолу. Имаше и плаж, където в разгара на сезона хората несъмнено плуваха, но сега той беше празен и дори да се появеше някой, вилите бяха разположени доста вляво, защитени от хорското натрапничество, уединени. Огледах една по една всички къщички – изкачвах стъпалата, заставах на балкона. Чиновникът явно бе казал истината, че никоя от тях не се ползува преди сезона, защото прозорците им бяха затворени с дървени капаци. Само една правеше изключение. Щом се изкачих по стъпалата и заставах на балкона, разбрах, че това ще е моята вила. Морето се плискаше долу в скалите, а пред мен се откриваше целият залив – тук брегът правеше широка дъга, сетне извиваше и отиваше навътре, а в далечината се открояваха планините. Прекрасна гледка. Спокойно можех да не обръщам внимание на вилите, разположени на изток от хотела, а самият хотел, тъй или инак, не се виждаше. Една от вилите, кацнала над малко полуостровче, се отделяше напред от другите: сякаш бе поставена там на пост, имаше си и собствен кей отдолу. Ала точно тя щеше само да обогати картината, която имах намерение да нарисувам. За щастие едно възвишение скриваше останалите. Обърнах се и през отворените прозорци погледнах в спалнята. Обикновени варосани стени, каменен под, удобно легло-диван, покрито с одеяло. Имаше и нощна масичка с лампа и телефон – без тях помещението приличаше на скромна монашеска килия и това напълно ме задоволяваше.

Чудех се защо от всички вили наоколо само тази е отворена и като влязох вътре, чух откъм банята шум от течаща вода. Нима ми предстоеше ново разочарование и дали нямаше да се окаже, че точно тази вила е заета? Вратата на банята бе отворена и аз надникнах вътре. Една дребничка прислужница гъркиня старателно миеше пода. Тя се стресна. Опитах се да и обясня появянето си със знаци, посочих мястото и попитах: „Заета ли е?“ Тя не ме разбра и каза нещо на гръцки. После грабна парцала и кофата и явно изплашена, се шмугна покрай мен и се измъкна навън, като остави работата си по средата.

Върнах се в спалнята, вдигнах слушалката и след миг чух любезния глас на администратора.

– На телефона е мистър Грей – казах аз, – мистър Тимоти Грей.

Преди малко говорих с вас, исках да ме настаните в друга вила.

– Да, мистър Грей – отвърна той озадачен. – Откъде се обаждате?

– Почакайте за минута. – Оставих слушалката, прекосих стаята и излязох на балкона. Номерът бе поставен над отворената врата. Номер 62. Върнах се на телефона. – Говоря от вилата, която избрах – съобщих му аз. – Оказа се, че е отворена. Една от прислужничките чистеше банята и се боя, че я поизплаших. Вилата е точно такава, каквато искам. Вила номер шейсет и две.

Служителят не ми отговори веднага; сетне чух неуверения му глас:

– Номер шейсет и две ли? – Поколеба се за миг и добави: – Боя се, че няма как да ви я дадем.

– Е, стига вече! – Не можах да скрия раздражението си. Чух го, че говори на гръцки с някого от рецепцията. От тона на репликите личеше, че е възникнало някакво затруднение, и това ме накара да бъда още по-категоричен.

– Чувате ли ме? – попитах аз. – Какво има?

Пак припрян шепот, сетне той отново се обади:

– Няма нищо, мистър Грей. Просто смятаме, че ще ви бъде по-удобно в номер петдесет и седем. Тя е малко по-близо до хотела.

– Глупости! – ядосах се аз. – Предпочитам тази, харесва ми изгледът оттук. Какво не и е наред на номер шейсет и две? Водопроводът ли е развален?

– Естествено водопроводът е в изправност – уведоми ме служителят и чух как отново взеха да си шепнат. – Всичко във вилата е наред. Ако сте се спрели на нея, ще изпратя да ви донесат багажа и ключа.

Той затвори телефона вероятно, за да довърши разговора си, с човека, който шепнеше до него. Помислих си, че ще решат да вдигнат цената, и отново бях готов да се разправам. Вилата не се различаваше от незаетите къщички наоколо, но бе тъй разположена, обгърната от морето и планините, че това, което ми предлагаше, надминаваше и мечтите ми. Застанах на балкона и усмихнат се загледах към морето. Каква гледка, какво прекрасно място! Реших да разопаковам багажа си и да поплувам, а сетне да извадя статива и да направя подготвителна скица, за да мога да започна сериозната си работа на сутринта.

Чух гласове и видях, че младата прислужница е застанала на сред градинската пътека, все още с парцал и кофа в ръка, и ме гледа втренчено. После, когато портиерът приближи с куфара и принадлежностите ми за рисуване, тя вероятно разбра, че ще се настани в номер 62, защото го спря, взеха да говорят нещо, пак шепнешком. Очевидно бях

предизвикал объркване, нарушил бях установения ред на хотела. Няколко минути по-късно те изкачиха заедно стъпалата на вилата – портиерът остави багажа ми, а прислужничката естествено се бе върнала, за да дозвие пода в банята. Нямах никакво желание да си развалям отношенията с тях и като се усмихнах весело, пъхнах им в ръцете по една монета.

– Прелестна гледка – заявих аз високо и посочих към морето. – Ще отида да поплувам. – И за да съм сигурен, че ще ме разберат, направих съответните движения с ръце, стил бруст, надявайки се да срещна отзивчивата гръцка усмивка, тъй като се знае, че обикновено хората в тази страна с радост откликват на всеки доброжелателен знак.

Портиерът избягна погледа ми и сдържано се поклони, но все пак прие бакшиша. А лицето на младата прислужничка ясно показваше, че е разстроена, и забравила за пода на банята, тя забързано тръгна след него. Чух ги, че си говорят нещо, докато се отдалечаваха по пътеката нагоре към хотела.

Реших, че това не ме засяга. Персоналът и управата трябваше да разрешават възникналите недоразумения помежду си. Получил бях, каквото искам и нищо повече не биваше да ме интересува. Извадих вещите си от куфара, подредих ги и създадох уют. После обух плувки. Слязох до скалата под балкона, стъпих на ръба и се престраших да потопя пръста си във водата. Бе изненадващо студена въпреки горещото слънце, което я огряваше цял ден. Трябваше да пренебрегна този факт, да докажа, че имам воля, пък макар и пред самия себе си. Гмурнах се и дъхът ми секна. Впрочем аз и иначе съм предпазлив плувец, особено в непознати води, тъй че започнах да плувам в кръг като тюлен в басейна на зоологическата градина.

Това несъмнено ме освежи, но не биваше да прекалявам и когато след няколко минути се покатерих отново на скалите, видях, че портиерът и прислужницата през цялото време са ме наблюдавали от пътеката, скрити зад един цъфнал храст. Надявах се, че не съм се изложил. Учудих се все пак на какво дължа този особен интерес. Хората от другите, вили сигурно плуваха всеки ден. Това личеше и от проснатите по балконите бански костюми. Останах да се суша на балкона и се загледах в пъстроцветните отблясъци върху водата, които отразяваха лъчите на снишилото се на запад, зад вилата ми, слънце. Рибарските лодки се прибраха на малкото пристанище и моторите им приятно пърпореха.

Облякох се, като преди това за всеки случай си взех топла вана, защото първото плуване за сезона крие опасност от простуда, после нагласих статива и веднага се вгълбих в работата си. Дошъл бях тук тъкмо



затова и всичко останало нямаше значение. Поработих няколко часа и когато светлината взе да избледнява, а цветът на морето стана още по-наситен и планините се обагриха в пурпурно синьо, с радост си помислих, че на другия ден ще мога да уловя вечерното сияние вече не с въглен, а с бои и картината ми ще започне да оживява.

Време беше да спра. Прибрах принадлежностите си и преди да се преоблека за вечеря и да затворя капациите – сигурно тук имаше комари и няхаха никакво желание да ме нахапят, – видях как една моторна лодка с тихо бръмчене полека се приближава към намиращия се на изток и вдясно от мен кей. В нея имаше трима души – двама мъже и една жена. Реших, че са рибари ентузиастични. Единият от тях – местен човек – завърза лодката и скочи на кея, за да помогне на жената да слезе... После и тримата впериха очи в посока, към мен, а мъжът, който, преди това седеше на кърмата, вдигна бинокъла си, за да ме разгледа. Държа го така няколко минути – явно ме изучаваше подробно – и това ме озадачи, тъй като външният ми вид е съвсем незабележителен. Кой знае още колко щеше да продължи, но аз изведнъж се ядосах, влязох в спалнята и захлопнах капациите. А не мога ли да бъда и още по-груб, попитах се аз. После си спомних, че от вилите в западната част моята е първата, отворена за сезона. Реших, че може би на това се дължи и засиленият интерес, който бях предизвикал сред членовете на персонала, а сега ето и сред гостите. Значи скоро щяха да престанат да се интересуват от мен. Не бях нито естрадна звезда, нито милионер. А усилията ми в изобразителното изкуство, колкото и приятни да са, за мен, едва ли щяха да привлекат тълпа от поклонници.

Точно в осем поех по пътеката към хотела и влязох в трапезарията за вечеря. Посетители имаше, но не твърде много и на мен ми дадоха маса в ъгъла, подходяща за сам човек, близо до паравана, който отделяше служебния вход от кухните. И това нямаше значение. Дори предпочитам да съм по-встрани, а не в средата на помещението, където се бе скупчила цялата хотелска клиентела – веднага се сетих за една приказка на майка ми – като в центъра на футболно игрище, където всеки се боричка да докопа топката.

Ядох до насита, позволих си го въпреки високия наем, който щях да платя за вилата, та дори си поръчах и половин бутилка домашно вино. Вече си белех портокала, когато от другия край на стаята се разнесе, страхотен трясък и това предизвика всеобщо вълнение. Келнерите се втурнаха натам. Всички глави се обърнаха в една и съща посока, моята също. Прегракнал глас с американски акцент, типичен за южняците,

извика високо: „За бога, разчистете тая проклета бъркотия!“ Гласът принадлежеше на широкоплещест мъж на средна възраст, чието лице бе цялото подуто и покрито с мехури от слънчево изгаряне, ще речеш, че е бил нападнат от цял кошер пчели. Подутините скриваха очите му, а от двете страни на голото му теме стърчеше гъста посивяла коса. Тъмно розовата кожа на темето лъщеше силно опъната, подобно на обвивката на кренвирш, който всеки миг ще се пукне. Чифт огромни уши с големината на гигантски миди деформираха още повече тази глава, а увисналите мустачки тъй и не скриваха издадената му долна устна, издута и влажна като медуза. Рядко съм срещал по-непривлекателен човек. Една жена, навярно съпругата му, седеше като глътнала бастун, без да помръдва, и гледаше невъзмутимо натрошените стъкла по пода, повечето, от които бяха, оказа се, от бутилки. Тя също беше на средна възраст, с разрошена русолява коса, започнала да побелява, и лицето и бе също тъй изгоряло от слънцето, но не се червенееше, а бе добило махагонено кафяв цвят.

– Да се измитаме оттука и да идем в бара! – Прегракналият глас отново раздра въздуха.

Хората от другите маси дискретно обърнаха глави към чиниите си и продължиха да се хранят и най-вероятно единствено аз съм проследил двойката, която с несигурна крачка се отправи към бара. Когато минаха покрай мен, забелязах, че жената има в ухото си слухово апаратче, което отчасти обясняваше защо съпругът и е свикнал да кряска. А той не вървеше, ами буквално се премятеше – люшкаше се като гемия, теглена от порещ вълните кораб. Мълчаливо отбелязах експедитивността на персонала, който за кратко време разчисти и заличи пораженията от бурната случка.

Трапезарията се изпразни.

– Кафето се сервира в бара, сър – изломоти келнерът.

Тъй като се боях, че вътре ще е претъпкано и шумно, пък и запознанствата в хотелските барове винаги са ме отегчавали, аз се поколебах, преди да вляза, но от друга страна, не обичам да се лишавам от кафето след вечеря. Вътре установих, че напразно съм се безпокоил. Барът бе всъщност празен, като изключим бармана, в бяло сако, и американеца, който бе седнал със съпругата си на една от масите. Двамата мълчаха. Пред него вече имаше три празни бутилки от бира. Звучеше тиха гръцка музика – грамофонът не се виждаше, беше скрит зад бара. Настаних се на един висок стол и поръчах кафе.

Барманът говореше английски отлично и ме попита дали съм

доволен от деня. Отговорих утвърдително. Обясних му, че в самолета съм пътувал добре, но че пътят от Ираклион ми се е сторил опасен и още, че дори съм пробвал да плувам, но водата е била доста студена. Той се съгласи с мен за водата и каза, че обикновено е така в началото на сезона.

– Това не ме тревожи – заявих аз, – дошъл съм да рисувам, а плуването остава на второ място. Вилата ми е точно на брега. Номер шейсет и две. Гледката от балкона е прекрасна.

Много се учудих. Изражението на бармана, който в това време лъскаше една чаша, изведнъж се промени. Той като че ли понечи да каже нещо, но сетне размисли и продължи да си лъска чашата.

– Махнете тая отвратителна плоча!

Прегракналият, нетърпящ възражение глас изпълни празната стая. Барманът веднага се извърна към грамофона и вдигна мембраната. След миг прозвуча нова команда:

– Донесете ми още една бира!

Ако аз бях на мястото на този барман, нямаше да се церемоня, а с назидателен родителски тон щях да настоявам първо да ми каже „моля“. Вместо това грубиянинът получи бирата си веднага и аз точно допивах кафето си, когато гласът от масата прокълхна отново:

– Ей, вие там, вила шейсет и две. Не сте ли суеверен?

Извъртях се на стола си. Той ме наблюдаваше втренчено, с чаша в ръка. Жена му гледаше право пред себе си. Вероятно бе свалила слуховото апаратче. Спомних си максимата, че човек не трябва да се гневи на лудите и пияниците, и му отговорих съвсем учтиво:

– Не. Не съм суеверен. Защо да съм суеверен?

Той прихна и разкривено от смеха, червеното му лице се покри със стотици бръчки.

– Брей, дявол да го вземе, аз пък на ваше място щях да съм суеверен. Само преди две седмици гост от същата вила се удави. Нямаше го два дни и после един от местните рибари донесе тялото му в мрежа, изпоядено от октоподите.

Мъжът се затресе от смях и взе да удря с ръка по коляното си. Толкова бях отвратен, че му обърнах гръб и въпросително вдигнах вежди към бармана.

– Имаше такъв нещастен случай – измърмори той. – Мистър Гордън. Извънредно мил човек. Интересуваше се от археология. Онази нощ, когато изчезна, беше много топло и навярно е отишъл да поплува след вечеря. Естествено извикахме полиция. Всички в хотела бяхме

ужасно разстроени. Но нали разбирате, сър, тук не се говори много за това. Ще се отрази на клиентелата. Повярвайте ми, къпането е напълно безопасно. Това е единственият ни нещастен случай.

– Разбирам – казах аз.

Все пак... не ми беше много приятно. Фактът, че този злочест човек последен е използвал моята вила, ми действуваше потискащо. Макар че все пак нали не бе умрял в леглото? А и аз не бях суеверен. Сега разбирах защо не са искали непосредствено след това да настаняват хора във вилата и защо младата прислужница бе тъй объркана.

– Ще ви дам един съвет – изгърмя противният глас. – Недейте да плувате след полунощ, защото октоподите ще ви спипат и вас. – Това изявление бе последвано от нов пристъп на смях. Сетне се обърна към жена си: – Хайде, Мод. Да си лягаме вече. – И шумно бутна масата настрана.

Когато те се измъкнаха навън и останахме сами, аз най-сетне си поех спокойно дъх.

– Какъв противен човек! – възкликнах. – Няма ли начин управата да се отърве от него?

Барманът сви рамене:

– Бизнесът си е бизнес. Какво да се направи? Семейство Стол имат много пари. Идват тук вече втори сезон, а тази година пристигнаха още щом отворихме, през март. Изглежда, вече не признават друго място. Същност мистър Стол се пропи едва тази година. Ако продължава с това темпо, ще хвърли топа. Налива се така всяка вечер. През деня обаче живее здравословно. Излиза в морето за риба от ранно утро до залез слънце.

– Предполагам, че бутилките, хвърлени през борда, са повече от уловената риба – отбелязах аз.

– Може би – съгласи се барманът. – Никога не носи рибата в хотела. Сигурно лодкарят я прибира.

– Жал ми е за жена му.

Барманът сви рамене.

– Парите са нейни – рече той тихичко, защото в бара току-що бяха влезли няколко души – и според мен мистър Стол невинаги прави точно това, което му се иска. Изглежда, глухотата е понякога дори удобство за нея. Забелязал съм, че никога не го оставя сам, така си е. Всеки ден отива с него за риба. Заповядайте, господа, какво ще обичате?

Барманът се обърна към новите си клиенти и аз се изнизих. „Свят широк, хора всякакви“ – тогава ми дойде наум точно тази приказка. И

слава богу, рекох си, че в този свят си имам свое местенце, а що се отнася до мистър Стол и глухата му съпруга, да си се пържат колкото си щат на слънцето, да чупят бирени бутилки всяка вечер – тяхна си работа. Та те дори не ми бяха съседи. Това, че онзи последен нещастен обитател на номер 62 се беше удавил, бе неприятен факт, но пък поне осигуряваше известно лично спокойствие за следващия наемател.

Тръгнах по пътеката към моята вила. Бе ясна звездна нощ. Въздухът ухаеше, изпълнен с аромата на цъфналите храсти, засадени гъсто един до друг в червената пръст. Застанах на балкона и се загледах към забулените планини в далечината отвъд залива и светлините на малкото рибарско пристанище. Отдясно блещукаха прозорците на другите вили – бе почти като в приказка, по-скоро приказна театрална постановка с изкусно направен декор. Мястото бе чудесно и аз бях искрено благодарен на туристическия агент, който ми го препоръча.

Отворих защитената с капаци врата, влязох и запалих нощната лампа. Стаята изглеждаше приветлива и уютна. Наистина бях случил с квартирата. Съблякох се и преди да легна, си спомних, че книгата, която исках да прегледам, остана на балкона. Отворих капациите и я взех от лежащия стол, където я бях захвърлил, а после, преди да се прибера, погледнах отново към морето. Много от приказните светлини бяха угаснали, но балконската лампа на уединената вила, разположена над полуостровчето, все още гореше. На лодката, завързана за кея, светеше сигнална лампичка. Секунди по-късно забелязах, че нещо се движи покрай скалите под моята вила. Видях шнорхел – някакъв човек плува под вода. Тръбичката на шнорхела ми заприлича на миниатюрен перископ, който уверено цепи спокойната тъмна повърхност на морето. Движеше се наляво, сетне се изгуби от погледа ми. Затворих капациите и се прибрах.

Не знам защо, но този движещ се обект някак си ме смути. Накара ме да си спомня за онзи нещастник, моя предшественик, който се бе удавил по време на среднощното си плуване. И той може би бе поел в приятна, мека вечер като тази с надеждата да попадне на подводна археологическа находка и ето, че бе загинал. Нормално е да си помисли човек, че изплашени от този нещастен случай, останалите посетители на хотела няма да плуват нощем сами. Твърдо реших да се къпя само през деня, и то единствено там, където имам дъно – и бездруго съм от поплашливите.

Прочетох няколко страници от книгата и щом усетих, че ми се приспива, се обърнах, за да загася лампата. Изглежда, невнимателно съм се пресегнал, защото бутнах телефона и той падна на пода. Наведох

се, вдигнах го – за щастие не беше счупен – и видях, че малкото чекмедже до леглото, се е отворило. В него имаше някакво листче, по-точно визитна картичка с името Чарлс Гордън и адрес в Блумсбъри. Гордън – веднага се сетих, че това е името на моя предшественик. Очевидно младата прислужница не бе сметнала за нужно да отвори чекмеджето при почистването на стаята. Обърнах картичката от другата страна и видях, че там е надраскано нето. Прочетох: „Не след полунощ“. И после, като че ли допълнително написана, се мъдреше цифрата 38. Оставих картичката обратно в чекмеджето. Вероятно бях преуморен от пътуването, защото видях, че минава два часът, а аз още дълго не можах да заспя. Лежах буден, без да мисля за нещо определено, и слушах водата, която се плискаше в скалите под балкона ми.

Три дни рисувах без почивка. Напусках вилата само сутрин, за да поплувам, и вечер, за да се нахраня в хотела. Никой не ме безпокоеше. Един любезен келнер ми носеше закуската, от която си отделях кифли за обяд, младата прислужница оправяше леглото ми и си вършеше работата, без да ми пречи, а когато на третия ден следобед завърших импресионистичната си картина, бях напълно убеден, че това е едно от най-добрите неща, които някога съм рисувал. Щеше да заеме централно място в замислената от мен изложба. Чувствах се удовлетворен. Сега вече можех и да си почина. Реших, че на другия ден ще пообиколя брега, за да открия някоя нова гледка, която също тъй ще ме вдъхнови. Времето беше великолепно. Топло, ще речеш, че е юни – ако си в Англия, разбира се и ако юни се случи топъл месец. Но най-хубавото нещо тук бе, че наоколо ми не се навъртаха съседни. Всеки от гостите си имаше своя територия и като се изключат някой и друг поклон или кимване, с които хората от съседните маси отбелязваха влизането ми в трапезарията, никой не се опитваше да завързва познанства. Правех всичко възможно да изпия кафето си, преди противният мистър Стол да се е запътил към бара.

Вече знаех, че лодката, която бях видял закотвена до скалата, е негова. Когато ставах сутрин, тях вече ги нямаше, но обикновено ги забелязвах, когато се връщаха късно следобед – широкоплещестата, по-прегърбена фигура на мистър Стол се разпознаваше лесно, а и прегракналият му глас, който от време на време подвикваше на лодкаря, ме караше да обърна поглед към кея. Тягна бе и уединената вила над полуостровчето и аз се питах дали тоя господин не я бе избрал нарочно, за да се потопи в забрава далеч от очите и ушите на евентуалните си съседни. Е, мислех си, да си живее както намира за добре, стига да не ми натрапва

нахалното си присъствие.

Тъй като чувствах нужда от малко раздвижване, реших да прекарам остатъка от следобеда в разходка из източната част на хотелския парк. Отново се възхитих от себе си, задето успях да избягам от струпалите вили в този пренаселен район. Курортистите захласнато играеха мини голф и тенис, а малкият плаж бе претъпкан с проснати тела, заели всяко местенце по пясъка. Но скоро гъмжилото от хора остана зад мен и аз се озовах на полуостровчето с кея. Лодката все още не беше там, пито пък се виждаше в залива.

Неочаквано ме обзе непреодолимо желание да надникна във вилата на неприятния мистър Стол. Пропълзях боязливо нагоре по пътеката с чувството, че съм крадец, когото дебнат, и се взрях в покритите с капаци прозорци. Вилата не се различаваше от останалите, беше досущ като моята, само дето в един ъгъл на балкона издайнически се търкаляха куп бутилки. Погнусих се от това животно... Изведнъж нещо друго привлече погледа ми. Забелязах чифт плавници и шнорхел. Как ли се осмеляваше да вкара това спиртосано туловище под водата? Може би изпращаше онзи грък, когото бе наел за лодкар, да му лови раци. Спомних си шнорхела, който видях край скалите още първата нощ, и сигналната лампичка на лодката.

Отдалечих се, защото ми се стори, че чувам стъпки по пътеката, а не исках да ме хванат както надничам, по преди това погледнах към номера на вилата. Тридесет и осем. В момента самата цифра не ми направи никакво впечатление, но по-късно, когато се обличах за вечеря и по-сегнах да взема карфицата за вратовръзката си от нощната масичка, изведнъж нещо ме накара да отворя чекмеджето под телефона, за да погледна отново визитната картичка на моя предшественик. Да, така си и мислех. Надрасканата там цифра беше 38. Просто съвпадение, разбира се, и все пак... „Не след полунощ“. Думите изведнъж придобиха значение. Първата вечер Стол ме бе предупредил да не плувам през нощта. Дали не беше предупредил и Гордън? Гордън е записал набързо думите му върху картичката си и сетне под тях номера на вилата на Стол. Стори ми се логично, но защо горкият Гордън не се е съобразил със съвета? А очевидно и някой от обитателите на вила 38 пренебрегваше този съвет.

Облякох се и вместо да върна картичката в чекмеджето, я прибрах в портфейла си. Притесних се, взех да се боря с чувството, че е мой дълг да я предам на рецепцията, в случай че тя може да хвърли светлина върху обстоятелствата около смъртта на моя злочест предшественик. Тази

мисъл ме занимаваше, докато вечерях, но не взех никакво решение. Всъщност боях се, че ще си създам излишни грижи и ще започнат да ме разпитват в полицията. А и доколкото знаех, разследването на случая бе приключено. Пък и не виждах какъв смисъл има неочаквано да се появя там с някаква визитна картичка, забравена в чекмеджето, която най-вероятно беше без значение.

Случи се така, че хората, които седяха от дясната ми страна в трапезарията, си бяха отишли и сега виждах масата на семейство Стол отсреща в ъгъла, без да е необходимо да си обръщам главата. Можех да ги наблюдавам незабелязано и останах поразен от факта, че той не и каза нито дума. Двамата представляваха странен контраст. Опъната като струна, надута, със смразяващ вид, тя поднасяше вилницата към устата си подобно на учител от неделно училище на излет, а той, по-червен от всякога и издут като варен кренвирш, почти не ядеше, буташе настрана онова, което келнерът поставяше пред него, и протягаше дебелия си космата ръка, за да изпразни отново чашата.

Навечерях се и отидох в бара за кафето. Подранил бях и там още нямаше никой. Разменихме си с бармана обичайните любезности и след като поговорихме за времето, посочих с глава към трапезарията.

– Нашият приятел мистър Стол и съпругата му както обикновено прекараха целия ден в морето – казах аз.

Барманът сви рамене.

– Това им е програмата. Всеки ден едно и също – отговори той. – И гледам, че почти не сменят посоката, все тръгват на запад и се губят някъде далеч, почти в открито море. Понякога се случва и лошо време, но те като че ли не обръщат внимание.

– Чудя и се как го търпи – отбелязах аз. – Наблюдавах ги на вечеря: той въобще не проговори. Не знам какво мислят за него другите гости тук.

– Стоят настрана, сър. Вие сам го видяхте какъв е. Отвори ли си устата, сипе само грубости. Така е и с персонала. Момичетата не смеят да отидат да почистят вилата, преди да са сигурни, че е излязъл. А как вони при него! – Барманът направи гримаса и се наведе напред съзаклятнически. – Момичетата казват, че си вари бира. Палел огън в камината и държал там едно гърне, пълно с гниещо зърно, нещо като помия за прасета. И после се наливал с нея. Представете си в какво състояние е черният му дроб, при това знаете какви количества изпива на вечеря, че и после тук, в бара!

– Сигурно, затова лампата на балкона му свети до късно –



отбелязах аз. – Пие си помята до след полунощ. А случайно да знаете кой от почиващите тук плува под вода?

Барманът явно се изненада.

– Доколкото знам, никой. Пък и след онзи нещастен случай. Бедният мистър Гордън обичаше да се къпе през нощта, поне така предположихме. Сега се сещам, че той бе един от малцината, които съм виждал да си приказват с мистър Стол. Една вечер тук в бара проведеха доста дълъг разговор.

– Така ли?

– Но не ставаше дума за плуване, нито пък за риболов, а обсъждаха музейните експонати. Тук в селото има малък музей. Много е интересен, но сега е в ремонт. А мистър Гордън беше специалист, работата му беше свързана с Британския музей в Лондон.

– Чудя се наистина – рекох аз – как точно това може да интересува нашия приятел Стол.

– Грешите. Мистър Стол не е глупак. Сигурно ще ви учудя още повече, като ви кажа, че миналата година той и мисис Стол се качваха на колата и обикаляха къде ли не, наистина всички забележителности – Кносос, Малия, че и други не толкова известни места. Тази година нещо ги прихвана с тая лодка. Всеки ден са на риболов.

– А мистър Гордън – продължих да разпитвам аз – излизал ли е с тях за риба?

– Не, сър, доколкото знам, не е излизал. И той като вас беше наел кола и пътуваше из околността. Каза ми, че пишел книга за археологическите находки в Източен Крит и връзката им с гръцката митология.

– Митология ли?

– Да, сър. Чух, когато разговаряше с мистър Стол, но тия неща не са много за мойта глава, както можете да предположите, пък и долових само туй-онуй от приказките им – същата вечер имахме доста работа в бара. Мистър Гордън беше скромен джентълмен, моля да ме извините за сравнението, сър, но по държане приличаше на вас. Видя ми се много заинтересован от това, за което говореха. Беше нещо свързано с древните богове. Приказваха повече от час.

Хм... Помислих си за картичката, която носех в портфейла. Дали да я предам на рецепцията? Казах лека нощ на бармана и минах обратно през трапезарията към фойето. Семейство Стол току-що бяха станали от масата и вървяха пред мен. Поизостанах, за да се отдалечат, и се изненадах, че дори не погледнаха към бара, а се отправиха към фойето. Спрях се до стойката с илюстрираните картички, за да не излезе, че се

шля безцелно. Те не ме виждаха. Мисис Стол свали палтото си от закачката до входа, а неприятният и съпруг отиде в тоалетната. После двамата излязоха през предната врата, която водеше точно към паркинга. Реших, че ще се разходят с колата. Как щеше Стол да седне зад кормилото в такова състояние?

Поколебах се. Администраторът говореше по телефона. Сега не беше моментът да му предам картичката. Смешно е наистина човек на моите години да си играе на детектив, но тогава внезапно изпивах неудържимо желание да ги проследя. Отправих се към колата си и когато задните светлини на Стол се скриха от погледа ми – той караше мерцедес, – потеглих подире му. Движихме се на изток, друг път нямаше към селото. Когато стигнах до малкото пристанище, естествено загубих обекта си, защото инстинктивно се насочих към кея, срещу който имаше някакво кафене. Реших, че това трябва да е главното заведение тук и че той най-вероятно е тръгнал към него. Паркирах фолксвагена и се огледах. Нямаше и следа от мерцедеса на Стол. Видях само няколко туристи като мен и местни жители, които се разхождаха или пиеха пред кафенето.

Нищо, казах си, ще седна, ще се полюбувам на гледката, ще изпия една лимонада. Трябва да съм седял там повече от половин час. Наслаждавах се на тъй наречения „местен колорит“ и ми беше приятно да наблюдавам движещата се тълпа. Гръцки семейства, излезли на разходка, хубавички стеснителни девойчета, които хвърлят по някой плах поглед към ергените, ергените пък струпани на едно място, сякаш да покажат, че нямат нищо общо с моминския свят. На съседната маса един брадат православен свещеник пушеше цигара след цигара и играеше на зарове с още двама старци. Не липсваше, разбира се, и обичайната група хипита, мои сънародници, които се отличаваха не само с това, че косите им бяха значително по-дълги от на всеки друг, ами и самите те бяха по-мръсни и много по-шумни от останалите. Когато пуснаха един транзистор и наклеяха по калдъръма зад мен, реших, че е крайно време да ставам.

Платих лимонадата и се разходих до края на кея и обратно. Помислих си, че редиците от рибарски лодки са навярно много живописни денем и може би си заслужава да дойда тук някой път да рисувам. Сетне пресякох улицата, защото нещо като крайбрежно езеро привлече погледа ми. До него отиваше някакво странично шосе, всъщност то свършваше точно там. Това вероятно бе Бездънният вир, споменат в пътеводителя като интересен туристически обект, много посещаван и фотографиран в разгара на сезона. Бе по-голям, отколкото очаквах – едно немалко

езеро. Водата беше покрита с мръсна пяна и плаващи боклуци и аз се зачудих на тези, които имаха дързостта денем да скачат от трамплина, поставен в далечния край.

Тогава видях мерцедеса. Бе паркиран срещу слабо осветено кафене и аз безпогрешно различих на една от масите попрегърбената фигура. Пред него имаше бирени бутилки, а отстрани седеше жена му, с познатата изправена, стойка. За моя почуда, бих добавил – и отвращение, той не се наливаше сам, а по всичко личеше, че споделя гуляя си с група шумни рибари от съседната маса.

Чуваха се подвиквания и невъздържан смях. Те очевидно му се подиграваха, удавили в алкохола гръцката си вежливост, а в същото време някой от по-младите членове на компанията се мъчеше да запее. Неочаквано Стол протегна ръка и помете празните бутилки от масата, тъй че те, естествено с трясък, се изпотрошиха по паважа и това предизвика одобрителни възгласи от страна на групата. Очаквах, че местната полиция всеки момент ще дойде и ще разгони компанията, но така и не се появи представител на властта. Към Стол не изпитвах никакво съчувствие – една нощ в ареста може би щеше да му помогне да изтрезнее, – но си помислих, че за съпругата му това изпитание ще е ужасно. Все пак не беше моя работа. Точно когато се обръщах, за да се върна към кея, той се изправи, залитна и насърчаван от рибарите, взе една празна бутилка, останала на масата, и я завъртя над главата си. После с умението на диско хвъргач и с учудваща ловкост за човек в неговото състояние я запрати в езерото. Бутилката за малко не ме улучи и той видя как се навеждам, за да я избягна. Това вече беше прекалено. Приближих се към него, пламнал от гняв.

– По дяволите, къде се намирате?

Стол се изправи пред мен, като се олюляваше. Смахът в кафенето утихна, приятелите му ни загледаха любопитно. Очаквах, че ще ме обсипе с ругатни, но вместо това подутото му лице се изкриви в усмивка, той залитна, хвана се за мен и взе да ме тупа по ръката.

– Знаеш ли какво? Ако не ми беше попречил, щях да я цопна точно в средата на тая смрад. Никой от тези тук, местните, не може да го направи. Сред тях няма ни един потомък на едновременешните критяни. Всичките са калпави турци.

Опитах се да го отблъсна, но той не ме пускаше, вкопчил се бе за мен точно като разплут закоравял пияница, който неочаквано е намерил или си въобразява, че е намерил приятел за цял живот.

– Ти си от хотела, нали? – рече Стол и хлъцна. – Не отричай, мойто

момче, не отричай. Аз много помня лица. Ти си оня, дето по цял ден рисува на мизерната си веранда. Моите почитания. И аз малко отбирам от това изкуство. Трябва да видя, може пък и да я купя тая твоя картина.

Начинът, по който уж проявяваше добра воля, беше оскърбителен, а опитът му да се държи покровителствено – направо непоносим.

– Съжалявам – отговорих съдържано. – Картината не се продава.

– Хайде де, на мен ли ще ми ги говориш? – рече той. – Всички художници сте една стока. Правите фасони, докато някой не ви предложи по-високичка цена. Чарли Гордън например... – Стол млъкна, като се взря лукаво в лицето ми. – Чакай, ти май не успя да се запознаеш с Чарли Гордън, а?

– Не – отговорих троснато аз, – било е, преди да дойда.

– Точно тъй, точно тъй – съгласи се Стол, – умря горкичкият. Удави се в заливчето под твоите скали. Е, там поне го намериха.

Подутото лице почти затваряше дръпнатите му очи, но аз знаех, че ме наблюдава, за да види как ще реагирам.

– Да – казах, – чух за този случай. Но той не е бил художник.

– Художник? – Стол повтори думата, после избухна в смях. – Не, той беше познавач, а за моя милост дали ще е художник или познавач, все е напаст. Чарли Гордън, голям познавач. Добре де, ама помогна ли му това в края на краищата? Не му помогна.

– Очевидно не – отбелязах аз.

Той се опитваше да се стегне и олюлявайки се, измъкна от джоба си пакет цигари и запалка. Запали цигара и поднесе към мен пакета. Поклатих глава и казах, че не пуша. После събрах кураж и заявих:

– Аз и не пия.

– Браво! Аз също не пия – отговори Стол, с което много ме изненада. – Това, дето го продават тук, не е бира, а пикня, виното им пък е отрова. – Той погледна през рамо към групичката в кафенето и като ми смигна заговорнически, ме повлече към стената до вира.

– Нали ти казах, че тия гадове тук са турци? Истински турци. Пият вино и кафе. От пет хиляди години не са варили истинска бира. Тогава хората са знаели как да я правят.

Спомних си какво ми говореше барманът за помията, която приготвял във вилата си.

– Интересно – рекох аз.

Стол ми смигна отново и малките му очички се разшириха. Видях, че всъщност те са изпъкнали, беззникаво кафяви, а бялото им е покрито с червени петънца.

– Знаеш ли какво? – прошепна той с пресипнал глас. – Това, дето го пише по книгите, не е вярно. Тук в планините хората са пиели бира, варели са смърч и бръшлян много преди да познават виното. Тия проклети гърци са го открили векове по-късно.

Той запази равновесие, подпирайки се с едната ръка на стената, а с другата на мен. После, се наведе напред и започна да повръща във вира. Самият аз едва не повърнах.

– Така е по-добре – рече Стол, – освобождавам се от отровата. Човек не трябва да задържа отровата в организма си. Виж какво, сега ще се върнем в хотела и ти ще дойдеш в нашата вила да си пийнем преди лягане. Харесваш ми, мистър... как ти беше името? Разсъждаваш правилно. Не пиеш, не пушиш и рисуваш картини. Какво работиш?

Невъзможно ми беше да се освободя и се оставих да ме повлече към колата. За щастие групата пред кафенето се бе разпръснала, очевидно разочарована, че не се сбихме, а мисис Стол се беше качила в мерцедеса и седеше на мястото до шофьора.

– Не и обръщай внимание – заяви той. – Глуха е. Тъпани да бият, не чува. Трябва да и се крещи в ухото. Отзад има достатъчно място.

– Благодаря, но на кея съм паркирал собствената си кола.

– Е, както искаш. Хайде, мистър Художник, кажи ми поне какво работиш. Май нещо с наука се занимаваш?

Можех и да си замълча, но в мен заговори някакво чувство за превъзходство, което ме накара да кажа истината. Щукна ми безумната идея, че ще ме сметне за много тъп и ще се откаже да ме образува.

– Учител съм – заявих аз, – в начално училище за момчета.

Стол се закова на място, влажната му уста се разтегна в доволна усмивка.

– Боже мой – извика той, – колко забавно, наистина забавно. Че ти, дявол да те вземе, си бил просто даскалче бе! Бавачка на дечурлига и кърмачета. От моята черга си, приятелчето ми, от моята черга. И ще ми разправяш, че никога не си варил смърч и бръшлян.

Стана ми ясно, че Стол е напълно луд, но това, че най-неочаквано взе да се тресе от смях, най-сетне ми позволи да освободя ръката си. Той продължи пред мен към колата си, като клатеше глава, а тежкото му тяло подскачаше върху несигурните крака в странен тръс – едно-две, едно-две, като трамов кон.

Изчаках го, докато се намърда в колата до жена си, и после бързо се отдалечих, устремен към кея, където най-сетне щях да съм в безопасност, но той обърна колата с учудваща бързина и ме настигна, преди да

се добра до ъгъла на улицата. Подаде глава от прозореца, все тъй захилен.

– Ела ни на гости, мистър Даскал, когато си поискаш. Винаги си добре дошъл. Кажу ми и ти, Мод. Не виждаш ли, че човекът е срамежлив?

Дрезгавият му заповеднически глас кълтеше из улицата. Няколко минувачи погледнаха към нас. Студеното, невъзмутимо лице на мисис Стол се виждаше над рамото му. Тя изглеждаше съвсем спокойна, сякаш всичко беше наред, сякаш нямаше по-нормално нещо от това да се возиш в колата на пияния си съпруг из едно чуждо село.

– Добър вечер – обади се мисис Стол с равен глас. – Приятно ми е да се запозная с вас, мистър Даскал. Непременно ни елате на гости. Не след полунощ. Вила трийсет и осем...

Стол махна с ръка и колата изръмжа нагоре по улицата, сетне пое по пътя към хотела. Потеглих след тях – пътят бе няколко километра само. Мислех си, че никога не бих се отзовал на подобна покана, дори животът ми да зависеше от нея.

Ще си изкривя душата, ако кажа, че срещата е помрачила почивката ми и ме е лишила от възможността да се възхищавам на мястото. Същност имаше нещо такова, но за кратко. Бях ядосан на семейство Стол и отвлечен, но само от тях. Наспах се добре и се събудих освежен – очакваше ме още един прекрасен ден. Сутрин човек не вижда нещата в толкова лоша светлина. Единственият ми проблем бе да избягвам малоумния Стол и неговата не по-малко малоумна жена. Цял ден бяха с лодката в морето, така че това бе лесно. Реших, че ако вечерям рано, мога да не ги срещам и в трапезарията. Никога не се разхождах из градината и беше малко вероятно да налетя на тях. Ако се случеше да съм на балкона, когато се връщат вечер от риболов, и той насочеше бинокъла си към мен, веднага щях да се прибера във вилата. Можеше пък да се окаже, че за мой късмет той съвсем е забравил за съществуването ми – много ми се искаше да е така, но си знаех, че едва ли ще имам чак толкова щастие. По-скоро можеше в главата му да не е останал и спомен от онзи разговор. Случката бе неприятна, бих казал дори – обезпокоителна, ала аз нямаше да позволя тя да помрачи остатъка от почивката ми.

Когато излязох на балкона да закуся, лодката вече не беше на кея. Възнамерявах да осъществя плана си, като взема принадлежностите за рисуване и тръгна да разглеждам брега. Бях сигурен, че отдам ли се веднъж на това занимание, тутакси ще ги забравя. Нямаше смисъл да предавам на управата визитната картичка на бедния Гордън, Сега вече се

досещах какво се е случило. Без да осъзнава докъде може да го доведе разговорът му в бара, нещастникът е бил заинтригуван от дилетантските бръщолевеници на Стол за митологията и древния Крит и като археолог е решил, че един по-нататъшен разговор може да се окаже полезен. Приел е поканата да посети вила 38 – между другото поразителното съвпадение между думите на картичката и тези, изречени от мисис Стол, все още ме преследваше, – макар че защо е предпочел да плува дотам, вместо да заобиколи по пътеката покрай скалите, си оставаше за мен загадка. А може би му се е искало да покаже храброст? Кой знае? Във вилата на Стол нещастникът е станал жертва на изкушението да пийне от дяволското пиво, предложено от домакина, и в резултат е бил лишен от всякакви чувства и способности за преценка. Когато гуляят е приключил, той е решил и на връщане да поплува и оттук нататък нещастие то е било неизбежно. Дано само да е бил толкова пиян, че да не е усетил нищо и да е потънал веднага. Стол не е сметнал за нужно да даде показания и това обясняваше всичко. Наистина теорията ми за станалото се основаваше само на интуиция, на случайни съвпадения и на моето предубеждение. Беше време да освободя съзнанието си от тези неща и да се съсредоточа върху това, с което ми предстоеше да се занимавам през деня.

Или по-точно – през следващите дни. Експедицията, която предприех по крайбрежието, в западната, противоположна на пристанището посока, се оказа по-успешна, отколкото очаквах. Поех по виещия се път, наляво от хотела. В продължение на няколко километра той вървеше все нагоре, а сетне, като преваля хълма, взе да се спуска към морето. Изведнъж отдясно земята сякаш хлътна и нататък пред мен се ширна нещо прилично на огромно пресъхнало тресавище с маджунен цвят, което водата облизваше от две страни. Контрастът с ослепително синьото море бе прекрасен. Като приближих с колата, видях, че това съвсем не е тресавище, а солници, разделени с тесни бордюри и оградени с ниска стена, прекъсната на места от канали, през които да се оттича морската вода, а солта да остава. Тук-там се мъдреха запустели порутени вятърни мелници, чиито заоблени стени напомняха крепостни кули, а по-нататък, на около километър от мястото, близо до морето се виждаше неравно парченце суша и кацнала на него църквичка – малкият кръст на покрива и проблясваше на слънцето. После солниците изведнъж свършваха и отново се появяваше хълмиста ивица земя – началото на дългия и тесен провлак Спиналонга.

Подкарах фолксвагена и той се задруса надолу към пътеката, която водеше до солниците. Наоколо бе съвсем пусто. Това, реших аз, след

като огледах пейзажа, ще бъде моето местенце през следващите няколко дни. На преден план порутената църквичка на фона на запустелите вятърни мелници, отляво солниците и отдясно синята вода, която се къдри и разбива вълнички по брега на провлака.

Нагласих статива, сложих си старата филцова шапка и се отдадох на съзерцание. Прекарах три дни на солниците – естествено направих същата екскурзия и през следващите два дни, – това бе най-прекрасният период от моята почивка. Пълно уединение, абсолютен покой. Не срещнах жива душа. От време на време по извития крайбрежен път в далечината се мяркаше кола и изчезваше. Прекъснах работата си, за да изям сандвичите и да изпия лимонадата, които си носех, и после точно когато слънцето бе най-силно, почивах край порутената вятърна мелница. В хотела се връщах чак навечер, по хладно, хапвах раничко и сетне си четях във вилата, докато стане време за сън. За такова пълно уединение някой отдал се на молитви отшелник би могъл само да мечтае.

На четвъртия ден, след като вече бях завършил две отделни картини – един и същи пейзаж, погледнат от различни ъгли, – усетих, че не ми се ще да напускам тъй сполучливо избраното от мене място. Сякаш бях започнал да го чувствавам свое – нещо като запазена територия. Прибрах принадлежностите си в колата и тръгнах пеша към хълмистата част на провлака – исках да видя къде ще рисувам на следващия ден. Мислех си, че един поглед от височината ще ми даде допълнителни възможности. Взех да се катеря по хълма, като непрестанно си веях с шапката, защото беше жестока горещина, а когато стигнах до върха, с изненада установих, че провлакът е много тесен – приличаше на дълъг насип. Морето бушуваше под мен. Там, при солниците, които бях оставил зад гърба си, водата спокойно плакнеше брега, а тук, във от тихия залив, прииждаха мощни вълни, които пенеха високи гребени. Пришпорваше ги северният вятър, който за малко не отнесе шапката от ръката ми. Мина ми през ума, че само един гений би могъл да улови движението на цветовете и нюанси и да увековечи това море върху платното – тюркоазеното преливаше в тъй типичното за Егейско море наситено синьо, а под повърхността играеха сенки с оттенъци на виолетово и виненочервено. Но аз естествено не съм някакъв гений, а просто любител. Освен това едва се крепях изправен и бях сигурен, че вятърът веднага ще отнесе платното и статива.

Спуснах се към няколко храста зановец, които ми предлагаха завет и едновременно с това възможността да съзерцавам бушувашото море. Тъкмо тогава видях лодката. Бе закотвена край малко скално заливче –



там брегът описваше дъга и водата бе по-спокойна. Бях напълно сигурен, че не греша – това беше тяхната лодка. Гъркът, когото бяха наели, седеше на носа. Крепеше някаква въдица, но всъщност тъй мързеливо се бе облегал, че едва ли го вълнуваше риболовът. Според мен той си почиваше. Беше сам в лодката. Погледна надолу към брега. Точно под мен, зад малка пясъчна ивица, се виждаше долепена до скалите груба полуразрушена каменна постройка, вероятно някога използвана като заслон за овце или кози. До входа бяха оставени раница, кошница за храна и едно палто. Навярно семейство Стол бяха слезли по-рано от лодката и сега си почиваха някъде на завет, макар че, право да си кажа, се учудих на смелостта им – струваше ми се доста рисковано да се добереш до брега в това бурно море. Представих си как Стол сега вари своята тайнствена смес от смърч и бръшлян, а може би с доза кози изпражнения в добавка – реших, че това самотно място на провлака Спиналонга е най-вероятно неговата „пивоварна“.

Изведнъж мъжът в лодката се изправи, нави въдицата си и отиде на кърмата. Застана там и се загледа във водата. Някакво тяло се движеше под повърхността. След малко то се показа – първо се появи маска, сетне неопренов костюм, акваланг и всичко останало. Мъжът от лодката се наведе да помогне на плувеца да свали част от екипировката си и тъй застана, че го скри от погледа ми. Тогава отново се възрях в разрушения заслон на брега. Нещо се бе изпречило на входа. Казвам „нещо“, защото първоначално – явно светлината ми бе погодила този номер – то ми заприлича на космат, рошаво жребче, вдигнало високо предните си крака. Всичко – краката, дори и задницата – бе покрито с косми. И изведнъж го познах. Това беше самият Стол, гол-голеничък и целият окосмен – по ръцете, по гърдите, а и навсякъде другаде. Личеше си, че е именно той, само по червеното подпухнало лице и огромните уши-чинии, шръкнали от двете страни на плешивата му глава. До този момент не бях виждал по-отблъскваща гледка. Той излезе на слънцето, погледна към лодката и с вид на човек, предоволен от себе си и от собствения си свят, закрачи наперено напред-назад по пясъчната ивица пред порутения заслон. Особената му походка не за първи път ме озадачи, бях я забелязал още онази вечер в селото. Той не се олюляваше като пиан човек, а пристъпваше важно с вид на тромав кон, който се движи в бавен тръст – ръцете му бяха подпирани на хълбоците, гърдите излъчени, издадени много напред, докато шръкналият му задник значително изоставаше.

Междувременно плувецът се бе освободил от маската и акваланга и се бе устремил към пясъчната ивица – ръцете му със спокойни

ритмични движения загребах вода, а плавниците от време на време приплясваха, сякаш там се мяркаше опашката на огромна риба. След като излезе на брега и захвърли плавниците на пясъка, плувецът се изправи и макар че в неопреновия си костюм все още бе като маскиран, аз с изненада разпознах в него мисис Стол. На врата и висеше нещо като торба и когато тръгна по пясъка, за да пресрещне своя наперено крачещ съпруг, тя я измъкна през главата си и му я подаде. Не си размениха нито дума, тръгнаха към заслона и изчезнаха вътре. Мъжът се бе върнал на носа на лодката, за да продължи ленивото си занимание с въдицата.

Легнах зад прикритието на храстите и зачаках. Надявах се, че до двадесетина минути или, да речем, половин час ще си тръгнат и тогава аз можех да поема обратно към солниците, където си бях оставил колата. Ала не се наложи да чакам дълго. Не бяха минали и десет минути, когато някой долу се провикна. Взрях се през хрусталака и видях, че двамата стоят на пясъчната ивица с багажа в ръце – раницата, кошницата и плавниците. Гъркът вече припалваше мотора. Сетне вдигна котвата и на бавен ход насочи лодката към брега. Допря я до една скала, на която семейство Стол междувременно бяха застанали, и щом се качиха, направи завой, бързо се измъкна от малкото спотаено между скалите заливче и пое курс към просторните води на големия залив. Когато подмина носа, лодката изчезна от погледа ми.

Изгарях от любопитство. Смъкнах се до долу на четири крака и както се озовах на пясъка, тръгнах направо към порутения заслон. Както предполагах, това си бе място за кози – разкаляният под вонеше и нямаше къде да стъпи човек от изпражнения. В един тъгъл беше неразчистено и имаше нещо като полица, направена от дъски. Под нея видях струпани небезизвестните бирени бутилки, но не можех да кажа какво точно са съдържали – местно пиво или отровата, произвеждана от Стол. На полицата имаше парчета от глинени съдове, сякаш някой се бе ровил из купчина смет и бе извадил оттам всякакви жалки останки от изпочупени и изхвърлени от кухнята грънци. По тях нямаше полепнала пръст. Бяха покрити с морска зеленина, а тук-там се виждаха вкаменелости и изведнъж ми стана ясно, че това са тъй наречените чирени, които археолозите вадят от морското дъно. Ето каква била работата, рекох си, значи мисис Стол търси нещо, и то под водата. Не знаех дали търси миди, или има друга, по-интересна цел, но онези парчетии там бяха явно ненужни, след като нито тя, нито съпругът и си бяха направили труда да ги приберат. Не съм познавач в тази област и след като се поогледах и не открих нищо интересно, си тръгнах.

Това бе фатална грешка. Тъкмо се бях обърнал, за да се покатеря по скалата, и чух шум от мотор. Оказа се, че лодката се е върнала и ако се съдеше по курса, който бе поела, пасажерите и искаха да огледат още веднъж брега. И тримата бяха обърнали глави към мен, а онзи, който бе клеknал на кърмата, естествено бе насочил и бинокъла си. Боях се, че няма да му е никак трудно да разбере кой е този, който току-що се е измъкнал от порутения заслон и сега драпа нагоре по скалата.

Продължих да се катеря, без да поглеждам назад, нахлупил шапка до вежди с напразната надежда, че тази шапка някак си ще ме скрие. В края на краищата можеше и да съм обикновен турист, който случайно се е озовал точно на това място, точно по това време. И все пак боях се, че няма как да не ме познаят. Довлякох се до солниците, където бях оставил колата, изморен, останал без дъх и крайно изнервен. По-добре никога да не бях тръгвал из тази част на полуострова. Сигурен бях, че Стол и жена му ще си помислят, че ги шпионирам, което си беше и самата истина. Такъв чудесен ден, и всичко се развали. Реших да се прибера в хотела. Късметът ми не работеше, защото тъкмо обърнах колата покрай тресавището към шосето, и забелязах, че една от гумите ми е спукана. Тъй като съм скаран с техниката и всички сродни на нея дейности, докато сложа резервната гума, минаха четиридесет минути.

Лошото ми настроение естествено не се подобри, когато с пристигането си видях, че семейство Стол ме е изпреварило. Лодката им вече бе закотвена на кея, а самият Стол седеше на балкона с бинокъл, насочен към моята вила. Заизкачвах тежко стъпалата, ужасно притеснен. Имах чувството, че към мен са насочили телевизионна камера, и още с влизането си затворих капациите. Когато телефонът иззвъня, вече се къпех в банята.

– Да? – Бях увил една хавлиена кърпа около кръста си, а от ръцете ми капеше вода. Едва ли някой би могъл да позвъни в по-неподходящ момент.

– Ти ли си, Даскалче?

Грубият, хрипящ глас не можеше да се сгреша. Но не ми се стори пиан.

– Тимоти Грей е на телефона – отговорих студено.

– Тимоти-Тинтиримоти, на мен ми е все едно – каза той. Гласът му бе неприятен, враждебен. – Ако не се лъжа, днес следобед те видях на Спиналонга. И да не вземеш да отричаш?

– Разхождах се из полуострова. Не разбирам защо ви вълнува това.

– Я не ги приказвай втели-некипели – отвърна Стол. – Какво си

тръгнал да ме заблуждаваш? И ти си като оня другия. Шпионин. И нищо повече от това. Само че виж какво ще ти кажа. Останките от оня потънал кораб са разчистени, ехе, още преди векове.

– Не ви разбирам. Какъв е този потънал кораб?

Последва кратка пауза. Той взе да мърмори нещо под нос, но не знам дали на себе си или на жена си, а когато заговори отново в слушалката, вече бе посмекчил тона и дори се опитваше да внесе познатата нотка на мазникава доброжелателност:

– Окей, окей, Даскалче. Няма да спорим по въпроса. Да кажем, че ние с теб сме хора с общи интереси. Това учители, преподаватели, лектори, всичките са от едно тесто, то понякога си и личи. – Кикотеше се тихичко, ехидно. – Не изпадай в паника, няма да те издам – продължи той. – Харесваш ми, казах ти го още снощи. Признай си сега, че искаш да отмъкнеш нещо там за мизерния си училищен музей, нали така? Нещо, с което да се изфукаш пред ококорените момченца и колегите си, а? Добре де. Готово. Имаш го. Заповядай при нас по-късничко тази вечер и направо ще ти го подаря. Не ти искам пършивите пари... – Отново се закикоти, но мисис Стол, изглежда, му каза нещо, защото той млькна и добави: – Тъй, точно тъй. Ще си прекараме чудесничко, толкова приятно празненство ще си направим, само тримата. Жена ми много те харесва.

Хавлиената кърпа, която бях омотал около кръста си, се плъзна на пода и останах гол. Почувствувах се уязвим, не знам защо. А покровителственият глас и непрекъснатите намеци на Стол ме вбесяваха.

– Мистър Стол – казах му аз, – не събирам никакви експонати за училища, колежи или музеи. Антиките не ме интересуват. Дошъл съм на почивка, за да рисувам за собствено удоволствие, и откровено казано, нямам намерение да посещавам нито вас, нито пък някого другико. Дочуване.

Треснах слушалката и се върнах в банята. Отвратително нахалство. Какъв противен човек. Питам се само дали ще ме остави на мира, или ще продължи да наблюдава балкона ми с бинокъла и щом види, че тръгвам да вечеряам, ще ме последва заедно с жена си, за да ме пресрещне в трапезарията. Не ми се вярваше да посмее да поднови разговора в присъствието на келнерите и другите посетители, и все пак... Доколкото разбирах, той имаше намерение да ме накара да си мълча, като ме залъже с някакъв подарък. Тези целодневни екскурзии, уж за риба, служеха за прикриване на подводните му експедиции – затова бе намекнал за някакъв потънал кораб. А всъщност той се надяваше да открие, може би

вече бе открил, ценни предмети. Сигурно възнамеряваше да ги изнесе тайно от Крит – предната година несъмнено бе успял в това си начинание. А местният лодкар вероятно получаваше достатъчно, за да си държи езика зад зъбите.

Това лято обаче плановете му се бяха пообъркали. Моят нещастен предшественик във вила-62, Чарлс Гордън, както разбрах, се е занимавал с антики и е взел естествено да подозира нещо. Самият Стол ми бе намекнал за това: „И ти си като оная другия. Шпионин.“ Ами ако Гордън бе получил покана да посети вила 38 не за да пие фалшивата бира, а за да разгледа колекцията на Стол, и за да си мълчи, му бяха предложили подкуп? Дали пък не бе отказал подкупа, заплашвайки Стол, че ще го издаде? Дали наистина се бе удавил случайно, или жената на Стол го бе последвала, облечена в неопреновия си костюм, с маска и плавници, и сетне, под водата...

Въображението ми се развихряше. Ей тъй, без каквито и да било доказателства. Знаех само, че за нищо на света не бих отишъл във вилата на Стол, а ако той отново се опиташе да ме притеснява, щях да се принудя да съобщя всичко на управата.

Преоблякох се за вечеря, после открехнах капациите и застанах зад тях, за да хвърля поглед към неговата вила. На балкона светеше, защото вече се бе здрачило, но самият той бе изчезнал. Излязох, като затворих капациите, и тръгнах през градината нагоре към хотела.

Тъкмо бях минал през терасата и вече прекрачвах входа към рецепцията, когато видях, че Стол и жена му са седнали на два стола вътре – всъщност бяха завардили коридора към фойето и трапезарията. За да отида да се нахраня, трябваше да мина покрай тях. Добре тогава, рекох си аз. Стойте си тук цяла вечер и чакайте. Обърнах се, прекосих обратно терасата и ката заобиколих хотела отзад, откъм кухните, стигнах до паркинга и се качих във фолксвагена. Нищо, че ще ми излезе по-скъпо, казах си, това е то, ще вечерям в селото. Бях направо вбесен. Намерих една затънтена кръчма далеч от пристанището и тъй както бях много гладен след деня, прекаран на открито – бях хапнал само един скромен сандвич, – вместо трите блюда, които се предвиждаха за хранещите се на пансионни начала в хотела, трябваше да се задоволя с омлет, портокал и чаша кафе.

Минаваше десет, когато се прибрах. Паркирах колата, минах отново покрай кухните и заслизах плахо по градинската пътека към вилата си. Отворих капациите и се вмъкнах вътре като крадец. Лампата все още светеше на балкона на Стол и той вероятно отдавна се наливаше.

Реших, че ако на другия ден отново имам неприятности с него, вече ще се обърна към управата на хотела.

Съблякох се, легнах и взех да чета. Към полунощ ми се приспа. Загасих осветлението и станах, за да отворя капациите, защото в стаята бе душно. Вилите вече не светеха, с изключение на една – тази на Стол, разбира се. Лампата на балкона му хвърляше жълта ивица светлина върху водата край кея. На едно място водната повърхност се накъдри, макар че вятър, нямаше. Тогава го видях – имам предвид шнорхела. Малката тръбичка попадна за миг в жълто осветената ивица и преди да се изгуби от погледа ми, вече знаех, че се е насочила към скалите под вилата ми. Зачаках. Нищо. Пълна тишина. А и водата повече не се раздвижи. Може би тя плуваше така всяка вечер. Може би в това нямаше нищо необичайно и докато съм лежал, погълнат изцяло от това, което чета, тя е била във водата близо до скалите. Представих си как редовно след полунощ мисис Стол оставя пияния си съпруг, заспал над дяволското си пиво от смърч и бръшлян, облича неопреновия си костюм – с него тя приличаше на черен тюлен, – слага маската и плавниците и идва да наблюдава вила 62. Тази мисъл, меко казано, ме разтревожи. Особено сега, след телефонния разговор и отказа ми да ги посетя, пък и след като бях съчинил новата теория за съдбата на моя предшественик. Фактът, че тя е някъде съвсем наблизко, бе за мен нещо не само противно, ала и сякаш опасно.

Изведнъж точно там, където върху водата проблясваше тънка ивица светлина, идеща от собствения ми балкон, се мярна тръбата на шнорхела – тя изплува за миг от неподвижната тъмница вдясно и изчезна. Но аз знаех, че сега се намира точно под мен. Изпаднах в паника. Обърнах се, втурнах се в стаята и затворих здраво капациите. Загасих лампата на балкона и взех да слухтя, залепен до стената между банята и спалнята. Усещах прохладата, която проникваше през капациите до мен. Сякаш мина цяла вечност, преди да доловя шума, който очаквах и от който се боях – някакъв съсклив звук от отриване в балкона, опипване с ръце и тежко дишане. Не виждах нищо от мястото си до стената, но по това, което се чуваше през процепите на капациите, разбрах, че тя е там. Знаех, че се държи за скобата и от прилепналия по тялото и неопренов костюм се стича вода. Съобразих, че дори и да извикам: „Какво търсите тук?“, нямаше да ме чуе. Слуховите апаратчета не могат да се ползват под водата, а не знам да има други средства специално за глухи плувци. Тъй че по време на нощните си походи тя трябваше да се ръководи само от това, което вижда или може да пипне.

Започна да удря по капациите. Не реагирах. Тя заудря отново. После намери звънеца и пронизителният му звън разцепи въздуха, заби се в мозъка ми, сякаш някаква зъболекарска машина чегърташе върху оголен нерв. Натисна го три пъти. После настъпи тишина. Нямаше удряне по капациите. Не се чуваше и дишане. Но знаех, че може да е все още на балкона – представих си я как клечи там в неопреновия си костюм, от който се стича вода, и чака да изгубя търпение, да се появи.

Отдръпнах се от стената и седнах на леглото. Откъм балкона не се чуваше нищо. Запалих смело нощната лампа, почти сигурен, че отново ще започне удрянето по капациите или ще се разнесе пронизителен звън. Нищо не последва. Погледнах часовника си. Беше дванадесет и половина. Седях свит на леглото. В главата ми, доскоро замаяна и натежала за сън, сега пъплеха какви ли не страшни мисли и цялото ми съзнание бе изпълнено с някакво лошо предчувствие. Ужасът ми от лъскавата черна фигура растеше с всяка минута и усещах, че здравият разум ме напуска. А този ужас ставаше още по-голям и ме хвърляше в още по-безумна паника само при мисълта, че човекът в неопреновия костюм е жена. Какво искаше тя?

Седях тъй повече от час и малко по малко започнах да идвам на себе си. Реших, че сигурно си е отишла. Станах от леглото, примъкнах се до капациите и се ослушах. Нищо не се чуваше. Само водата се плискаше долу в скалите. Леко, много леко вдигнах райбера, открянах вратата и се взрях навън. Нямаше никой. Отворих я по-широко и излязох на балкона. Огледах залива – на балкона на вила 38 вече не светеше. Малката локва пред капациите, беше достатъчно доказателство, че тя преди час е стояла там, а мокрите следи по стъпалата, които водеха към скалите, подсказваха, че си е отишла, и то пак с плуване. Въздъгнах с облекчение. Вече можех да заспя спокойно.

Едва тогава забелязах предмета. Той бе в краката ми – оставен съвсем до прага. Наведох се и го взех. Беше малко пакетче, увито в някакъв импрегниран плат. Внесох го вътре, седнах на леглото и започнах да го разглеждам. Първоначално ме обхванаха нелепи подозрения, че може да е някаква бомбичка, но пък, помислих си, пренесена под водата, тя несъмнено е загубила смъртоносния си ефект. Пакетчето бе завързано с връв, омотана на кръст. Спомних си старата класическа поговорка: „Пазете се от данайците, когато идват с дарове“. Но Стол и жена му не бяха гърци, освен това до каквото и да се бяха докопали дори и някоя потънала Атлантида да бяха открили, сред съкровищата и надали щяха да се намерят точно експлозиви.

Срязях връвта с ножичките от несесера, после внимателно я магнах и разгънах импрегнираната обвивка. Предметът бе омотан в тънка мрежа и едва когато я разкъсах, го сложих на дланта си и спокойно го разгледах. Беше малък, червеникав на цвят глинен съд с дръжки от двете страни. Виждал бях подобни предмети и преди това. Срещат се по музейните зали. Мисля, че точното име е ритон. Нечия изкусна майсторска ръка бе придала на този ритон формата на мъжко лице – ушите стърчаха като раковини, очите бяха изпъкнали, носът – месест, а мустаците се увиваха около цинично захилената зейнала уста и висяха чак до заоблената брадичка, която служеше за основа на съда. Горещо между дръжките имаше три наперени мъжки фигури. Всъщност човешкото у тях се свеждаше до това, че лицата им бяха подобни на лицето върху съда, инак ръцете и краката им няхаха китки и стъпала, а копита, и задните части на косматите им тела завършваха с по една конска опашка.

Завъртях каната. От другата страна ме гледаше и ми се хилеше цинично съвсем същото лице, а горе се перчеха същите три фигури. Не видях никаква пукнатина или увреждане, като се изключи едно съвсем леко чукнато местенце по ръба. Погледнах вътре и на дъното съзрях бележка. Отворът бе твърде тесен, за да пъхна ръката си, тъй че обърнах съда и бележката падна. Обикновено бяло картонче, а текстът, написан на машина, гласеше: „Сатирът Силен, роден от Земята като получовек, полукон, не можел да различава истината от лъжата и затова отгледал в една критска пещера Дионис, бога на виното, и после станал негов вечен пиян възпитател и другар.“

Това беше всичко. Пуснах обратно бележката, а самия съд поставих на масата в другия край на стаята. Ала похотливото лице продължаваше да ме преследва с циничната си усмивка, а фигурите на трите наперени кентавъра ми се натрапваха с нахалните си пози. Бях тъй-изтощен, че не намерих сили да увия съда отново. Покрих го със сакото си и легнах. Смятах на сутринта да се заема с тягостната задача да приготвя пакета и да накарам моя келнер да го занесе във вила 38. Нямах нужда от подаръците на Стол. Да си взема ритона – бог знае каква беше стойността му, и на добър му час. Не му щях нито жилото, нито меда.

Запах изтощен, но защо, господи, не се потопих в забрива? Сънищата, от които напразно се опитвах да се отърва, ме отнасяха в някакъв неизвестен свят, който по ужасен начин се преплиташе с моя. Сроктът бе започнал, но училището, където преподавах, се намираще на планински връх, опасан с гора, а сградите си бяха същите, дори и моята класна стая беше същата. Учениците ми – лицата им до едно ми бяха познати,



защото това бяха момчетата от моя клас – бяха окичили главите си с венци от лозови листа и в красотата им имаше нещо особено, неземно нещо, едновременно привлекателно и покварено. Те се втурнаха към мен усмихнати, аз ги прегърнах и удоволствието, което изпитах, бе коварно и сладостно, непознато, недокосвало въображението ми дори. Мъжът, дето лудуваше и играеше с тях, сякаш не бях самият аз, а някаква моя демонична сянка, въплътила в себе си образа от глинения съд, наперено пристъпяща със същата походка, с която Стол се бе разхождал по пясъчната ивица край Спиналонга.

Събудих се с усещането, че са минали векове, и наистина през капците се процеждаше ярка дневна светлина, а часът беше десет без петнадесет. Главата ми се пръскаше. Чувствах се зле, напълно изтощен. Поръчах по телефона да ми донесат кафе и погледнах към залива. Лодката си стоеше там закотвена. Семейство Стол не бяха отишли за риба. Обикновено тръгнаха преди девет. Измъкнах ритона изпод сакото и с неловки движения взех да го увивам, първо с мрежата, сетне в импрегнирания плат. Тъкмо успях криво-ляво да го опаковам, и на балкона се появи келнерът с таблата. Носеше ми закуската. Каза добро утро с обичайната си усмивка.

– Бихте ли ми направили една услуга? – запитах го аз.

– С удоволствие, сър.

– Ще ви помоля да предадете нещо на мистър Стол. Мисля, че той е във вила тридесет и осем, от другата страна на залива. Обикновено по това време вече е отишъл за риба, но виждам, че днес лодката му е все още на кея.

– Не се изненадвам, сър – усмихна се келнерът. – Мистър и мисис Стол потеглиха тази сутрин с колата.

– А, тъй значи. А съобщиха ли кога ще се върнат?

– Няма да се връщат тук, сър. Те си заминаха окончателно. Тръгнаха с колата към летището, за да вземат самолета за Атина. Може би искате да наемете лодката, сигурно е свободна.

Той заслиза по стъпалата към градината, а импрегнираната опаковка остана да лежи до таблата за закуска.

Слънцето сега изпичаше безжалостно балкона ми. Предстоеше зноен ден и горещината щеше да ми попречи да рисувам. Пък и нямах настроение. Чувствах се изтощен, направо изтерзан от събитията през изтеклата нощ. Обзе ме някакво безсилие, което се дължеше не толкова на посещението на неканения гост, колкото на мъчителните сънища. Семейство Стол ме бяха освободили от присъствието си, но не бях успял

да се отърва от наследството, което ми оставиха.

Развих пакета и отново взех да разглеждам съда. Ухиленото, присмехулно лице ме отвращаваше – приликата му със самия Стол не беше само плод на въображението ми, тя бе натрапчива, зловеща. Несъмнено точно заради това ми го беше пробутал – спомних си как се изкиска по телефона. Ако той имаше и други съкровища със стойността на този ритон – подозирах, че притежава и по-ценни предмети, – да се лиши от някакъв си там съд, не бе за него голяма жертва. Знаех, че няма да му е лесно да ги прекара през митницата, особено в Атина. За подобно нещо глобите бяха огромни. Той несъмнено имаше връзки и знаеше какво да направи.

Взрях се в танцуващите кентаври и отново бях поразен от приликата им с наперения Стол, който се разхождаше по брега на Спиалонга – спомних си онова голо, окосмено тяло с щръкнал задник. Получовек, полукон, сатир... „Силен, пияният възпитател на бог Дионис.“

Самият ритон излъчваше нещо противно, гнусно. Защо се чудех толкова, че сънищата ми са тъй извратени, напълно чужди на същността ми? Но не е изключено, помислих си, именно това да е същността на Стол. А може би и той бе осъзнал нелепата гадост, но твърде късно? Барманът бе казал, че едва тази година Стол се е запуснал и е започнал да пие. Дали нямаше някаква връзка между неговия алкохолизъм и намирането на този предмет? Едно бе ясно – трябваше да се отърва от него. Ала как? Ако го занесях на управата на хотела, щяха да ме разпитват. Можеха да не повярват на разказа ми, че е бил оставен на балкона ми предната нощ; можеха да заподозрат, че съм го взел от някакви археологически разкопки с намерение да се опитам да го изнеса тайно от страната или да го оставя някъде на острова. Е, и какво да правя тогава? Да тръгна с колата и да го захвърля някъде – да унищожа един ритон, запазен през вековете, а може би и безценен?

Завих го внимателно, сложих го в джоба на самото си и се отправих през градината към хотела. Барът беше празен, барманът бършеше чаши. Седнах на един от високите столове пред него и си поръчах минерална вода.

– Днес няма ли да излизате, сър?

– Засега не, може би по-късно.

– Най-добре е да се топнете в морето, за да се поразхладите, а сетне да полежите на балкона – рече той. – А между другото, сър, имам нещо за вас.

Барманът се наведе и извади малка бутилка с метална капачка,

пълна с някаква течност като лимонада.

– Мистър Стол я остави снощи тук и помоли да ви поздравя. Той ви чака в бара почти до полунощ, но вие не дойдохте. Тъй че аз обещах да ви я предам, когато се появите.

Погледнах бутилката подозрително.

– Какво е това?

Барманът се усмихна.

– Малко от неговото домашно питие. Съвсем безобидно. Мистър Стол остави една бутилка и за мен. Според жена ми това е лимонада. Няма я оная миризма, изглежда, е махнал от рецептата някоя билка. Опитайте го. – И преди да мога да го спра, той наля от течността в минералната ми вода.

Колебливо, внимателно потопих пръст в чашата и го облизах. Приличаше на ечемичната отвара, която майка ми вареше, когато бях малък. И бе също тъй блудкаво. Но все пак... по езика и небцето ми остана някакъв привкус. Нямахме сладката жилка на меда, нито пък беше тръпчив като гроздето, но бе приятен и напомняше на миризмата на сушени на слънце стафиди, с някакъв особен примес от уханье на зрели житни класове.

– Е, добре – казах аз, – за здравето на мистър Стол. – И изпих лекарството си до дъно.

– Едно е ясно – заяви барманът, – загубих най-добрия си клиент. Заминаха си рано тази сутрин.

– Разбрах, каза ми келнерът.

– Мисис Стол ще направи добре, ако го накара да постъпи в болница – продължи барманът. – Той е болен човек, нямам предвид само пиенето.

– Какво искате да кажете?

Той потупа с ръка челото си:

– Нещо тук не е в ред. Вие сам видяхте как се държеше. Нещо му тежи. Някаква налудничавя идея. Едва ли ще ги видим отново догодина.

Продължих да отпивам от минералната вода, която безспорно бе станала по-приятна от ечемичния вкус.

– Какъв е той по професия?

– Мистър Стол ли? Каза ми, че е преподавател по класически езици и литература в някакъв американски университет, но не можах да разбера дали говори истината, или не. Мисис Стол плащаше сметките, тя нае лодкаря – сама уреждаше всичко. Макар че все я ругае пред хората, изглежда, е зависим от нея. Все пак понякога ми беше чудно...

Барманът замълча.

– Какво ви беше чудно? – попитах аз.

– Ами... Налагаше и се да преглъща много неща. Забелязвал съм я как го гледа понякога. Не бих казал, че с любов. Жените на нейната възраст имат нужда от някаква радост в живота. Може би тя я намира другаде, докато той се отдава на страстта си към алкохола и антиките. Посъбрал е доста предмети в Гърция, около островите и тук, в Крит. Това не е трудно, стига да си добре ориентиран.

Келнерът ми намигна. Аз кимнах и поръчах още една минерална вода. От топлината в бара бях ожаднял.

– А тук, по крайбрежието има ли някои по-закътани, неизвестни места? Искам да кажа, места край брега, до които да стигнат с лодката?

Може и да съм си въобразил, но ми се стори, че барманът избягва погледа ми.

– Самият аз не знам такива места, сър. Вероятно ги има, но във всеки случай смятам, че там непременно са поставили пазачи. Предполагам, че няма места, които да не са известни на властите.

– А няма ли останки от кораби? – продължих настойчиво да го разпитвам аз. – Кораби, потънали преди векове, които сега лежат на дъното на морето.

Барманът сви рамене.

– Носят се разни слухове – рече той небрежно, – разни истории, които се предават от поколение на поколение. Ала повечето са суеверие. Аз самият никога не съм им вярвал, пък и не смятам, че някой образован човек ще се поддаде на такива приказки.

Замълча за миг, без да спира да бърше една чаша. Чудех се дали не се бях разприказвал много.

– Всички знаем, че от време на време се намират разни малки предмети – измърмори барманът, – случва се да открият и нещо много ценно. Пренасят ги тайно през границата или ако това е много рисковано, ги продават още тук на специалисти, които плащат доста добра цена за тях. Един мой братовчед, който живее в селото, има връзки в местния музей. Казва се Папитос. Държи кафенето срещу Бездънния вир. Мистър Стол имаше вземане-даване с него. Впрочем лодката, която бе наел мистър Стол, е собственост на братовчед ми. Той я дава под наем на посетителите в хотела.

– Аа, не знаех.

– Е, да не ви занимавам... Вие не сте колекционер, сър, и не се интересувате от старинни предмети.

– Не, не съм колекционер.

Станах и му казах довиждане. Чудех се дали малкото пакетче не издува джоба ми.

Излязох от бара на терасата. Любопитството ме гложеше и затова тръгнах към кея под вилата на семейство Стол. Тя очевидно бе почистена и подредена, на балкона нямаше нищо, капачите бяха затворени. От последните обитатели не бе останала и следа. Представих си как още същия ден тук ще се настани някое английско семейство и навсякъде ще нахвърлят бански костюми.

Лодката стоеше закотвена и гъркът я чистеше. Погледнах към моята вила, която беше на отсрещната страна на залива, и за първи път видях нещата през погледа на Стол. Представих си как е стоял и ме е наблюдавал с бинокъла и ми стана съвсем ясно, че в неговите очи наистина съм бил натрапник, шпионин – може би дори човек, специално изпратен от Англия, за да разследва обстоятелствата около смъртта на Чарлс Гордън. Дали с ритона, който ми бе подарил в нощта преди да замине, не се подиграваше с мен? А може би искаше да ме подкупи? Или да ми даде знак, че ще ме преследва някакво проклятие?

Гъркът в лодката се изправи и обърна лице към мен. Не беше познатият лодкар, а друг. Не бях разбрал това, докато той стоеше гърбом. Онзи, който придружаваше семейство Стол, беше млад и чернокос, а този мъж бе по-възрастен. Спомних си как барманът ми каза, че лодката е собственост на братовчед му Папитос, който държи кафенето до Бездънния вир.

– Извинете – провикнах се аз, – вие ли сте собственикът на лодката?

Мъжът се прехвърли на кея и се изправи. пред мен.

– Николай Папитос ми е брат – отвърна той. – Искате да се разходи в залив? Навътре много има риба. Море спокойно.

– Не искам да ловя риба, но бих се поразходил около час. Колко ще ми струва?

Мъжът ми каза някаква сума в драхми, пресметнах бързо и установих, че таксата е под две лири на час, което значеше, че за да заобиколя носа и да стигна до пясъчната ивица на провлака Спиналонга, трябваше да платя два пъти повече. Извадих портфейла си, за да видя дали имам достатъчно пари, или ще ми се наложи да се върна на рецепцията да осребря един чек.

– Вие на хотел – изпревари ме той, очевидно разбрал какво ме тревожи. – Цената може включва в сметка.

Това сложи край на всякакви колебания. По дяволите, стига икономии, рекох си. До този момент допълнителните ми разноски бяха скромни.

– Чудесно – казах аз. – Наемам лодката за два-три часа.

Моторът запърпори. Чувствах се много особено при мисълта, че сега и аз също като семейство Стол прекосявам залива – правя това, което те бяха правили толкова много пъти. Зад мен оставаше редицата от вили, отгядно бе пристанището, а отпред синята морска шир. Не бях наясно защо предприемам тази разходка. Просто по необясними причини нещо ме теглеше към заливчето, край което лодката бе пунала котва предния ден. „Останките от оня потънал кораб са разчистени още преди векове...“ Това бяха думите на Стол. Дали пък не ме бе излъгал, защото точно там е съсредоточил диренията си? Представих си как всеки ден жена му се е гмуркала и е измъквала разни съкровища от морското дъно, за да ги напъха в алчните му ръце. Заобиколихме носа и излязохме в открития залив. Естествено бризът се усили, надигна се вълна – носът цепеше през пенестите зайчета и лодката взе силно да се люлее.

Дългият провлак Спиналонга се виждаше вляво от нас. Трудничко ми бе да обясня на моя кормчия, че не искам да се насочим към брега край солниците, където морето бе сравнително спокойно, а да продължим по-нататък към онази част от провлака, която ни извеждаше почти в откритото море.

– Роба ли искате да лови? – провикна се той, за да го чуя независимо от шума на мотора. – Ей там най-хубаво за риба. – И посочи мястото при солниците, покрай което се бях разхождал предния ден.

– Не, не – извиках аз, – по-нататък, към онзи бряг.

Той сви рамене. Не можеше да повярва, че не искам да ловя риба, и аз се чудех какво обяснение ще му дам, когато стигнем целта и го накарам да пусне котва. Освен, рекох си, да му приплача, че ми е прилошало от вълнението, то и без туй нямаше да е далеч от истината.

Хълмовете, които бях изкачил предния ден, вече се виждаха и после, като изобиколихме едно полуостровче, се озовахме край малкия залив с пясъчната ивица и порутения овчарски заслон досами брега.

– Ей, там – посочих аз. – Пуснете котва близо до брега.

Явно смутен, той впери в мен невярващ поглед, поклати глава и извика:

– Тук не добре. Много скали.

– Глупости – изкрещях аз. – Вчера видях тук едни хора от хотела. Точно на това място бяха пуснали котва.

Междувременно той бе намалил оборотите на мотора и последните ми думи отекнаха глупашки във внезапно настъпилата тишина. Лодката, която сега само лекичко пърпореше, се залюля нагоре-надолу в ритъма на вълните.

– Тук не добре за котва – упорстваше мъжът. – Тук разбит кораб, дъното не чисто.

Значи наистина имаше кораб... Усетих, че вълнението ми нараства, и вече знаех, че нищо не е в състояние да ме разколебае.

– Не съм запознат с обстановката – отвърнах аз с топ, който не търпеше възражения, – но точно тази лодка бе хвърлила котва тук, до протока, видях я с очите си.

Мъжът измърмори нещо и се прекръсти.

– А ако загуби котва? После какво да казва на брат ми Николай?

Завъртя леко лодката и много внимателно я насочи към протока. Сетне тихичко изруга, отиде към носа и метна котвата през борда. Изчака я да се забие, после се върна и спря мотора.

– Ако иска да иде до брега, трябва да вземе гумена лодка – рече той начумерено. – Да приготвя, да?

Отново отиде към носа и измъкна една от онези надуваеми лодки, които се използват при спасителни операции в морето.

– Чудесно – казах аз. – Ще взема гумената лодка. Впрочем тя беше по-удобна за целта. Можех да се добера до брега с гребане, при това сам, без той да ми виси над главата. Все пак не се въздържах и го настъпих лекичко за туй, че не си владее занаята.

– Мъжът, който обслужваше лодката вчера, успя да хвърли котва доста по-близо до брега – съобщих аз.

Моят кормчия спря да надува лодката.

– Ако иска да чупи лодка на мой брат, негова работа – отсече той. – Днеска аз отговаря за нея. Онзи не дошъл на работа тази сутрин и загубил работата. Аз не искам да загуби моята.

Не отговорих. Ако другият бе рискувал работата си, вероятно срещу това беше прибрал доста бакшиши от Стол.

Щом наду лодката и я пусна във водата, аз скочих пъргаво в нея и загребах към брега. За щастие по пътя не срещнах никакво препятствие и успях без произшествия да се добера до пясъчната ивица, след което изтеглих лодката на брега. Забелязах как моят кормчия, вече успокоен, че е пуснал котва на безопасно място, ме наблюдава с интерес. Сетне, като се увери, че няма да повреди надуваемата лодка, ми обърна гръб, клекна на носа и в знак на протест сви рамене. Вероятно се отдаде на

размишления относно налудничавостта на английските туристи.

Държах да сляза на брега, защото исках да преценя оттам точно къде бе хвърлила котва лодката предния ден. Както предполагах – това беше на няколко метра от мястото, където ние хвърлихме котва, още по-близо до брега. Морето бе съвсем спокойно и аз щях лесно да се придвижа дотам с гумената лодка. Погледнах към заслона и видях, че още личат стъпките ми от предния ден. Ала имаше и други стъпки. Съвсем скорошни. По пясъка пред заслона имаше дълга следа. Сякаш някой бе лежал там, а сетне го бяха влачили до самия бряг, където стоях. Реших, че козарят е идвал със стадото си рано сутринта.

Отидох до колибата и погледнах вътре. Интересно... Купчинката от изпочупени глинени съдове бе изчезнала. Празните бутилки все още стояха в ъгъла и личеше, че три от тях са сложени там съвсем скоро, едната не бе дори доизпита. Вътре беше задушно и от мен течеше пот. Бях пътувал близо час, гологлав, изложен на безмилостните слънчеви лъчи – като глупак бях оставил шапката си във вилата, защото не предполагах, че ще тръгна с лодката, – и сега ме измъчваше нетърпима жажда. Падаше ми се – човек винаги си плаща за необмислените постъпки. Та аз тогава можех и да се спомина, организъмът ми можеше да се обезводни напълно, че и слънчев удар можех да получа. Сега, като се връщам назад, съм съвсем наясно, че това е било пълна идиотщина. Погледнах недопитата бутилка бира – все пак беше нещо.

Не ми се щеше да допра устни до гърлото, като си представих, че преди мен може би е пил козарят, ако наистина бирата беше негова. Тези хора не ми изглеждаха особено чистооплътни. После си спомних за подаръка на Стол, който носех в джоба си. Ето, рекох си, най-сетне ще ми влезе в работа. Разопаковах съда и си налях бира в него. Едва след като глътнах известно количество, разбрах, че това съвсем не е бира. Беше ечемична вода. Онова питие, което Стол бе оставил за мене в бара; Нима и местните хора, пиеха от него?

Знаех, че е съвсем безвредно. Бях се убедил в това. Нали и барманът го бе опитал, жена му също.

След като изпих течността, отново разгледах съда. Не знам защо, но ухиленото лице вече не ми изглеждаше похотливо. То дори излъчваше някакво достойнство, което преди сякаш ми бе убягнало. Брадата например. Съвършена брада, отдолу заоблена, тъй че да оформи основата на съда; майсторът, който я бе правил, явно е владеел занаята. Помислих си, че може би Сократ е изглеждал точно тъй, когато се е разхождал с учениците си из атинската агора и е излагал философските си мисли за



живота. Напълно възможно. Пък и учениците му може да не са били непременно млади мъже, както твърди Платон, а в по-крехка възраст – юноши например като моите момчета в училище, като онези дванадесет-тринадесетгодишни малчугани, които ми се усмихваха в сънищата от предната нощ.

Опилах ушите, прилични на раковини, месестия нос и големите плътни устни на възпитателя Силен – очите като че ли не бяха тъй оцъклени, а ме гледаха въпросително, умоляващо и дори фигурките на голите кентаври бяха придобили известно изящество. Сега ми се струваше, че не се перчат самонадеяно, а танцуват в захлас, хванати за ръце, безгрижни, отдадени, на веселието, обзети от опияняваща буйна радост. Сигурно уплахата от среднощния натрапник ме бе накарала да възприема съда с такова отвращение.

Прибрах го в джоба си, излязох от заслона и тръгнах по пясъчната ивица към гумената лодка. Защо да не отида при Папитос, рекох си, той има връзки в местния музей, мога да го попитам каква е стойността на този съд. Ами ако се окаже, че струва стотици, хиляди, че той може да го пласира вместо мен или да ме насочи към някой подходящ човек в Лондон? Стол сигурно действуваше по този начин и досега не се бе провалил. Всъщност барманът бе намекнал за това... Качих се в лодката, хванах греблата и докато се отдалечавах от брега, разсъждавах колко голяма е разликата между мен и такъв богаташ като Стол. Гледаш го грубиян, дебелокож, такъв безскрупулен, но затова пък домът му в Щатите сигурно е натъпкан с плячка. А аз... Даскалче някакво, което се занимава с малчугани срещу мизерна заплата. И каква е ползата от това? Помислих си колко грешат моралистите с техните проповеди, че парите не носели щастие. Че аз, ако имах само четвърт от парите на Стол, можех да напусна работа, да живея в чужбина, например на някой гръцки остров, а през зимата да наемам ателие в Атина или в Рим. Можех да започна съвсем нов живот, да не говорим, че в моя случай – тъкмо преди да съм навлязъл в средна възраст – такава промяна щеше да бъде много подходяща.

Отдалечих се от брега и се насочих към мястото, където по моя преценка лодката бе хвърлила котва предния ден. Спрях да гребя, прибрах веслата и се взрях във водата. Беше бледо зеленикава, прозрачна, ала морето тук несъмнено бе дълбоко, защото когато се загледах в златистия пясък отдолу, морското дъно излъчваше спокойствието на един свят, твърде далечен от този, в който се намирах. Под водата проблеснаха риби, целите сребристи, и се стрелнаха към пищна грива от коралово

червени коси, които биха могли да красят главата на Афродита – всъщност просто водорасли, поклащащи се леко в ритъма на отдъхващите тук на завет вълни. Камъчетата, на които никой не би обърнал внимание на сушата, сега придобиваха скъпоценен блясък. Бризът, който разпенваше зайчетата в залива отвъд закотвената лодка, на това място само къдреше повърхността на водата – той никога нямаше да може да докосне тези дълбини. Моята гумена лодчица се поклащаше и макар че тук почти нямаше вятър, нито пък морски течения, тя продължаваше бавно, от само себе си да завива и да се отдалечава от брега. Чудех се дали глухата мисис Стол не се бе пристрастила към подводното плуване, увлечена именно от това непрестанно движение. Може би, казах си, тя тръгва уж на лов за съкровища само да задоволи алчността на съпруга си, а там долу, в подводния свят, намира убежище от един живот, който сигурно е непоносим за нея.

Погледнах към височината зад отдалечаващата се пясъчна ивица. Нещо проблесна – слънчев лъч, отразен от стъкло. Лъчът потрепваше и се местеше. Някой ме наблюдаваше с бинокъл. Подпрях се на греблата и се взрях. Видях две фигури, които бързо се скриха зад склона, но аз веднага ги познах. Това бяха мисис Стол и онзи грък, когото бяха наели за лодкар. Хвърлих поглед през рамо към закотвената лодка. Моят кормчия все още съзерцаваше хоризонта. Значи не бе видял нищо.

Сега ми бе ясно чии са стъпките пред заслона. Повела след себе си лодкаря, мисис Стол бе дошла за последен път в колибата, за да поразчисти боклука. Вече бяха изпълнили задачата си и щяха да продължат с колата, за да вземат следобедния самолет за Атина – отклонението покрай брега ги бе забавило, тъй като бе удължило пътя им с няколко километра. А къде беше Стол? Реших, че докато ги е чакал, е заспал на задната седалка на колата, която най-вероятно са паркирали при солниците.

Щом видях мисис Стол, отново изпитах дълбока неприязън към себе си, задето предприех това пътешествие. За какъв дявол, рекох си, съм се довялякъл дотук? А и опасенията на кормчията ми се оказаха верни – гумената лодка, плаваше над една скала. Изглежда, това бе някакъв подводен риф, който започваше от брега. Тук пясъкът бе по-тъмен, доста различен, сив. Наведох се, заслоних с ръце очите си и се вгледах, във водата. Изведнъж видях огромната ръждясала котва, цялата покрита с миди и раковини, трупали се там от незнайни времена. После, докато гумената, ми лодка продължаваше бавния си ход, се появи и скелетът на потъналия преди столетия кораб – обезобразен, без мачти, с отдавна изпотрошени и унищожени палуби, ако това, което виждах, можеше да се

нарече палуби.

Значи Стол е бил прав, от тоя кораб не бе останало нищо – само един гол скелет. Никакви съкровища не можеше да има тук. Никакви ценни предмети, никакви ритони, никакви блестящи монети, В миг се появи ветрец и накъдри водата, а когато тя отново се успокои и стана прозрачна, видях втората котва при носа и едно тяло – ръцете му бяха протегнати, а краката неподвижни, захапани между челюстите на котвата. От движението на водата тялото изглеждаше живо, сякаш все още отчаяно се мъчеше да се освободи, но капанът, в който бе уловено, го държеше тъй здраво, че то никога нямаше да се измъкне. Представих си как ще минат много дни и нощи, месеци, години – плътта бавно ще се разлага и ще остане само голият скелет, забучен на котвата.

Тялото беше на Стол. Главата, трупът и крайниците се полюляваха по волята на течението и в това имаше нещо гротескно, нечовешко.

Погледнах отново към ръба на височината, но двете фигури отдавна бяха изчезнали; и изведнъж с поразителна, яснота интуицията ми пресъздаде ужасната картина на онова, което се бе случило. Надигнал до половина изпитата бутилка, Стол се е разхождал наперено по пясъчната ивица и тогава онези двамата са го ударили с нещо, дотързурили са го до брега, а после не друг, а естествено жена му го е удавила, дърпайки го след себе си под водата, и го е оставила да почива вечно там долу, набоден на ръждясалата котва. аз бях единственият свидетел на неговата съдба и независимо от това с какви лъжи тя щеше да обясни изчезването му, щях да запазя мълчание. Нямах нищо общо с тази работа – знаех, че дори и чувството за вина да ме преследва до гроб, не бива да се намесвам.

Чух сподавен стон – сега като си мисля, трябва да съм изстенал самият аз, от ужас, от панически страх – и заудрях с весла по водата. Гребях в посока към закотвената лодка и постепенно се отдалечих от потъналия кораб. Несъзнателно докоснах с ръка джоба, в който бях сложил подаръка на Стол, и в паниката си го извадих и го хвърлих през борда. Още докато замахвах, знаех, че правя нещо напълно безсмислено. Съдът не потъна веднага, а известно време се полюшваше на повърхността, сетне бавно се напълни със зеленикава морска вода, полупрозрачна, прилична на ечемичната течност с примес от смърч и бръшлян. Това съвсем не безвредно, а направо пагубно, потискащо съзнанието, притъпяващо разсъдъка дяволско питие на усмихнатия бог Дионис, което превръщаше последователите му в закоравели пияници, не след дълго щеше да вземе поредната си жертва. Подпухналото лице ме гледаше с

втречени очи и това не бяха само очите на сатира Силен и на удадения Стол, а и моите, такива, каквито щях да ги видя скоро в огледалото. Сякаш те знаеха всичко и това ги изпълваше с отчаяние.

КРАЙ

© 1971 Дафни дю Морие  
© 1987 Мариана Шипковенска, превод от английски

Daphne du Maurier  
Not after Midnight, 1971

Сканиране, разпознаване и редакция: pqgolova, 2007

**Публикация:**  
ДАФНИ ДЮ МОРИЕ  
ПТИЦИТЕ  
ПСИХОФАНТАСТИЧНИ РАЗКАЗИ  
Подбор и превод: Мариана Шипковенска  
НАРОДНА КУЛТУРА СОФИЯ 1987

From „NOT AFTER MIDNIGHT and Other Stories“  
© Daphne du Maurier 1971, other stories in the collection  
This edition published 1972 by BOOK CLUB ASSOCIATES, London By arrangement with  
Victor Gollancz Ltd.

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/3217>]